

UNDERVEIS

Kirkeblad for Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn 3-2018

DELK

Rom 10,15
Og hvordan kan de
forkynne, uten at
de blir utsendt?
Som skrevet står:
Hvor fagre deres
føtter er som
bringer fred,
som bringer et
godt budskap!

6

Ny familie på Ryen

12

Metoo - også i DELK?

16

Et gammelt krusifiks ...

5

Åpne samlinger om oppvekst
og skolegang i DELK.
Se tid og sted for hver samling

10

Misjon, har vi ikke
noe bedre?
Av Anne Lise Søvde Valle

22-23

Brente barn saken i DELK:
Mye mørkt – mye lyst
"I have a dream"

- 03 Ledere
- 04 Åndskamp på mongolske stepper
- 07 Refleksjon | Diakonispalten
- 08 Andakt | Menneskeverdet som fremtidens verdi
- 11 Eritreisk kristen gudstjeneste
- 13 Rekordmange nye elever på Ryenberget skole
- 14 Min bibelhelt VI
- 15 Å bygge for livet (1 Kor 3,10-18)
- 17 Kirkebygg på Skauen
- 18 Møtelisten
- 19 Julemesser/Misjonsmesser 2018
- 20 Håndfast hjelp til et slitesterkt disippelliv
- 21 Kirkeforum i DELK: En radikal kirke
- 24 Et kristent forhold til evolusjonslæren
- 26 En forfatter – Og et historieverk
- 27 Brukervennlig bibel på nett |
DELK-kontoret har flyttet
- 28 Søndagsskolens dag i Foldvik
- 29 Bondal-siden
- 32 Nytt fra DELK
- 31 Barnas side
- 34 Slekters gang | Gaver til DELK | DELKs utsendinger
- 35 DELKs adresser og kontaktpersoner

DELK

**I Jesus,
for hverandre,
ut i verden!**

UNDERVEIS er et informasjonsblad
som skal fremme sunn åndelig
utvikling, liv og vekst.

Bladet utgis av Det evangelisk-
lutherske kirkesamfunn med fire
nummer pr. år.

35. årgang.

Opplag 2 200 eksemplarer.

Bladet er trykket på et miljøvennlig
og svanemerket papir.

Gjengivelse tillatt med kildehenvisning.

Bladet finansieres med gaver.

www.delk.no – delk@delk.no

**Ansvarlig redaktør
Tilsynsmann Rolf Ekenes**

Kontortelefon: 33 35 93 51

Mobiltelefon: 900 91 562

rolf.ekenes@delk.no

I redaksjonen:

Erling Rantrud

Telefon: 916 42 047

erling.rantrud@delk.no

Jostein Bendiksen

Telefon: 916 93 952

jostein@toppidrettsgymnaset.no

Red. sekr. – design & layout

Tormod Fredriksen, TEIE it-com

Telefon: 916 93 078

tofredr@online.no

Trykk

Nordby Grafisk AS, Larvik

Forsiden

Ill. foto fra Vesterålen. Foto: TFR

Distribusjon

DELK-kontoret

Telefon: 33 35 93 50

underveis.abonnement@delk.no

Økonomi

Det evangelisk-lutherske

kirkesamfunn

Døvikveien 2, 3176 Undrumsdal

delk@delk.no

Konto-nr.: 3000 27 13949

ISSN: 0809-229x

Ulmende glo eller sprakende peis?

Nylig rullet en diskusjon i deler av kristenpressen om tro med eller uten fyrverkeri. Hvor stor plass bør følelsene ha i vårt trosliv? En av bidragsyterne hadde for sin del aldri hatt noen sterke følelsesmessige opplevelser i sin livslange kristentro. Ekstraordinære opplevelser, skrift på veggen og røster i mørket var en fullstendig fremmed kultur for henne. Ikke uten et snev av ironi omtalte hun språket som snakkes av karismatikere og de inderlige, som klamt og sentimentalt. Dette var arven fra pietismen, krav om personlig omvendelse og subjektivt følbart trosliv.

For henne og flere av de andre bidragsyterne var nettopp det objektive i kristentroen, det som kommer til oss utenfra, uten det minste bidrag fra vår side verken via hodet eller hjertet, det helt grunnleggende for dem. – Når Luther sier at nåden har vi fått, vi trenger ikke gjøre noen ting – kan vi ikke da bare la troen tro, uten å stive den opp med all slags føleri og påfunn, med høy røst og påtatt tone? kommenterte en. Sier ikke Guds ord at 'Herren skal stride for dere, og dere skal være stille? – Det var refleksjoner jeg kjente også var mine.

Innvendingene fra 'fyrverkerika-

meratene' uteble ikke. – Tørr tids tale fra en hjernestyrte tro, lød kritikken mot de nøkterne. Hvor ble det av Paulus' spørsmål til korinterne: «Ransak dere selv om dere er i troen. Merker dere ikke at Jesus Kristus er i dere?» For ikke å si hans sterke formaninger til romerne: «Vær ikke lunkne, men ivrige. Vær brennende i Ånden, tjen Herren!» Kan det bli tydeligere sagt at kristentro også er 'de brennende hjerters sak'? De hodekristne er i høyden som en ulmende glo. Jesus vil vi skal være som en sprakende peis, lød det fra en. – Sier ikke Herren at 'Om du bare var kald eller varm'? Selv kald er bedre enn å være lunken. Underforstått – slik altfor mange kristne er, uten noen glød og intensitet i troen. 'Lunkenlaget' var betegnelsen de fikk.

Jeg spør deg: Er denne motsetningen nødvendig? Det er ingen tvil om at Bibelen har med tydelige elementer av begge disse sidene ved kristentroen. Vi lever tross alt i en kirke som startet med et åndelig vulkanutbrudd på pinsedagen. Siden da har kirken hatt plass for både den kjølige tanke og det brennende hjerte. Dette handler blant annet om at vi mennesker er forskjellige; noen er mer følelsesstyrt enn andre. Det

Foto: Boe Johannes Hermansen

handler også om at ulike miljøer har utviklet forskjellig språk og kultur gjennom tidene.

For meg er utfordringen denne: Kan vi anerkjenne hverandres forskjellighet her? Vi skal få være oss selv med vår personlighet også på troens område. Men vi kan så lett bli – bevisst eller ubevisst – nedlatende, ironiske og dømmende overfor de som er litt annerledes enn oss. Det gjelder begge veier, enten de som er mer karismatiske enn jeg i ytringene, eller de litt mer hodestyrte. Det er smålig og tranghjertet. La oss verdsette også det som er litt annerledes enn mitt eget valg, lynne og kultur.

– Gud, du er rik, din godhet er stor, synger vi. Det gjelder også på dette området.

DELKs prester i streik

Det blir nok ikke lett å få DELK-folk til å tro på en slik overskrift. Ikke er den sann heller. Men det holdt på å bli sant for prester i Den norske kirke forleden. Arbeidsgiversiden foreslo at prester for framtiden bør lønnes etter målbare resultater av sin tjeneste, som hvor mange som kommer til kirke, om prekenen og gudstjenesten er god, 'medlemmenes fornøydhet' osv. Heldigvis sa prestene at blir det slik, streiker vi. Forslaget er foreløpig lagt på kjølelager.

Hvordan måler man om et møte, en gudstjeneste og i det hele tatt

kristent arbeid holder mål på kvalitet og kvalifiserer til lønnsopprykk? Er det antall folk i benkene? Eller tallet på konfirmanter? Om folk liker det de hører? Om presten 'lever' i henhold til forventningene? Og så skal lønnsnivået svinge i takt med tallene og fornemmelsen av fornøydhet?

Selv om det opplagt er sider ved prestenes og kirkeansattes tjeneste hvor det skal stilles krav og noe skal måles, oppleves denne tenkningen av kirkefolk flest som hinsides. Vi kan ikke ha det slik i en kirke at fordi bare to eller tre var samlet, så

går presten ned i lønn. Så de ikke hvem fjerdemann var?

DELK-prester kommer neppe til å streike med det første. De er prester fordi de ønsker å forkynne evangeliet. Og fordi de har et kall. Til blant annet å forkynne 'det som ikke kom opp i noe menneskes hjerte'. Det skaper ikke alltid bare 'fornøydhet'. Men vil DELK-prestens arbeidsgiver innføre såkalt resultatlønn, bør også DELK-prestene gå til streik.

Åndskamp på mongolske stepper

Familien Andersson på tur til Mongolia.

Moske i Vest-Mongolia.

Brunbarkede ansikter passerer forbi oss på gata. Det summer rundt oss på et språk vi ikke forstår. Vi er i Mongolia, men likevel føles det som om vi er i «utlandet».

Etter å ha gått seks etasjer opp, banker vi på ei dør. Døra åpnes, og vi får et varmt velkommen – på norsk. Endelig noe vi skjønner! God lukt av lapper stekt på helle, og av skikkelig kaffe. Ikke pulverkaffe, som vi har drukket de siste dagene. Nydelig! Over kaffekopper og lappespi-sing går praten løst og ledig. Etter hvert får vi høre mer om hvordan de egentlig har det, de som bor her i leiligheten.

Kultursjokk og språkstudier

«Turistfasen er nok over. Nå møter vi stadig noe som frustrerer oss!» Ordene kommer fra Marit Norheim Hugdal. Sammen med mannen, Sondre Hugdal, og dattera Ellie på et snaut år, bor hun her, langt vest i Mongolia. Midt i kultursjokk og uvante opplevelser, prøver denne vesle familien å finne gode rutiner i hverdagen. Veslejenta tilbringer mange timer med ei barnepike fra lokalbefolkningen. I nærheten er det ingen andre norske barnefamilier eller ektepar.

«Det er hardt å være langt fra foreldre og familie,» fortsetter Marit, og setter ord på følelsen av å ha ei tulle som skal vokse opp med en fremmed til å passe seg, mens besteforeldre, tanter og onkler er langt borte. Kanskje går hun også sine

første skritt mens foreldrene sitter på skolebenken og puger gloser og grammatikk til et ukjent språk.

Barneår i Mongolia

For 90 % av befolkningen i området tilhører en muslimsk minoritet som ikke har mongolsk som morsmål. Og da hjelper det ikke for Sondre at han har bodd i Mongolia før. Som barn bodde han et år i hovedstaden Ulaanbaatar og to år i byen Darkhan. «I Darkhan var vi en av gutta i gata», forteller Sondre. Når mørket seg på, kom mongolske kamrater og dro med Sondre og broren ut. De lærte språket av kameratene, og mye sitter ennå. Kanskje fordi han kom tilbake til Mongolia etter et år på Fjellheim bibelskole i Tromsø. Da var han ettåring ved den norske skolen i Khovd, der han fikk flere mongolske venner.

Framtidige oppgaver

Men nå er det minoritetsspråket som gjelder. Marit og Sondre må prøve å tilegne seg så mye som mulig før de gradvis går over i ukjente oppgaver. Etter planen skal Marit være konsulent i et nytt NORAD-drevet prosjekt rettet mot funksjonshemmede og deres familier. Sondre får andre oppgaver, muligens grasrotprosjekt mot lokalbefolkningen.

Trå varsomt

NLM startet et avdelingskontor i denne byen i 2015. To andre utsendinger bor

også her. «Vi må være forsiktige her i vest», uttaler en av disse. «Samtidig ønsker vi å være til støtte og hjelp for de få som allerede er kristne her. De lever under stort press, får ikke arbeid og blir på mange måter utstøtt av storfamilien. De opplever også politirazzia under møter, og noen har sittet i fengsel.» De kristne i området har svært lite opplæring i den kristne tro. De behøver noen som vandrer sammen med dem for å støtte dem og hjelpe dem til å lære mer. Derfor driver denne utsendingen ei bibelgruppe for noen mongolske kristne menn og noen menn fra den muslimske minoritetsgruppen. Gjennom nye vennskap med mennesker kan utsendingene også få mulighet til å dele Jesus med flere blant muslimene i Vest-Mongolia.

Åndskamp

Også resten av Mongolia merker tydelig at det er motstand mot kristne og kristendom. I Ulaanbaatar fikk vi være med på et fire dagers seminar om åndelig krigføring for ledere i våre samarbeidsmenigheter. Bertil hadde korte bibeltimer hver morgen, før Biskop Terry Kee fra den lutherske kirken i Singapore underviste om emnet åndelig krigføring på en sunn og bibelsk måte. Ettermiddagen ble satt av til samtaler om arbeidet i de enkelte menigheter, og om veien videre.

Åndelig vekst

En ettermiddag ble alle lederne utfordret

Sondre og Marit Hugdal med lille Ellie.

til å dele hvordan de hadde opplevd det siste året. Hva slags åndelig vekst hadde de erfart i sitt eget liv? – For oss ble det særlig sterkt å bli tatt med helt inn i gleden over det som føles godt og smerten over nederlag. Særlig tydelig ble det hvor sårbare lederne i disse unge menighetene er. Samtidig var det godt å merke hvordan de brenner for at evangeliet må nå inn og fordypes både hos barn og voksne.

Forbønn

Vi sitter rike tilbake etter en flott tur, med nye minner fra dette imponerende landet. Men enda mer sitter vi igjen med en rekke bønneemner. Og disse vil vi dele med dere. Du kan kjempe med oss for Mongolia ved å be for:

1) Utsendingene i landet, og særlig de som arbeider blant den muslimske folkegruppen i vest. Be spesielt for Marit og Sondre Hugdal med lille Ellie, om trivsel og glede i tjenesten, og at de får leve nær Gud midt i åndskampen.

2) De unge menighetene og deres ledere. Be om at de må bli grunnfestet i Ordet og få hjelp til å leve slik Gud vil, midt blant et folk som ikke kjenner Gud.

Takk for at dere står sammen med oss i kampen!

Gunn og Bertil Andersson

Oppvekst og skolegang i DELK

DELK inviterer til åpne samlinger i tre av våre menigheter for alle som har mottatt brevet om oppvekst og skolegang i DELK som vi sendte til tidligere elever i april, og andre som er berørt eller opptatt av denne saken. Fokus for samlingene vil være at 'Dette har skjedd, hva gjør vi med det?'

Programmet vil blant annet inneholde:

- Innledning og informasjon ved repr. fra DELKs ledelse og utvalget som har arbeidet med brevsaken
- Innlegg ved psykolog Kari Halstensen og/eller instituttprest Gunnar Fagerli, Institutt for sjelesorg ved Modum Bad
- Spørsmål, kommentarer. Enkel servering

Du er hjertelig velkommen til en av disse samlingene på ett av følgende steder:

- **Ryenberget kirke, Enebakkveien 152, Oslo**
– torsdag 25. oktober kl 19
- **Bjerkely kirke, Døvikveien 2, Undrumsdal**
– mandag 5. november kl 19
- **Skauen kristelige skole, Jon Alvssons gt. 14, Skien**
– tirsdag 8. januar 2019 kl 19

I tillegg inviterer vi alle som mottok brevet til en samling på **Institutt for sjelesorg, Modum Bad, lørdag 24. november 2018 kl 11-17** adr. Institutt for sjelesorg, Einar Lundbys vei 13, 3370 Vikersund.

Hensikten med samlingen er å skape en møteplass for berørte og ledelsen i DELK. Vår oppgave vil primært være å lytte, men også å informere om vårt arbeid og veien videre. På denne samlingen vil det bli bedre tid for utdypende spørsmål, i tillegg til undervisning som berører noen av erfaringene fra skole og menighet som mange har delt. Av programmet nevner vi:

- Innledning og informasjon fra repr. fra DELKs ledelse og utvalget
- Innlegg ved psykolog Kari Halstensen og/eller instituttprest Gunnar Fagerli
- Lunsj
- Tid for spørsmål og samtale
- Avslutning: Veien videre

Til Modum-samlingen er det påmelding til elisabeth.fehnolsen@delk.no (telefon 954 74 800), ev. direkte til sjelesorg@modum-bad.no (telefon 32 74 98 30) **innen 6. november 2018.**

- Programmet for møtene og Modumsamlingen er også lagt ut på DELKs hjemmesider. Se www.delk.no

Intervju med en ny familie på Ryenberget

Endelig hjemme!

Familien Tesfamichael-Shanka.

– Vi søkte først og fremst en kristen skole for barna våre. Ordene kommer fra Azeb Tesfamichael og Yohannes Shanka. Sammen med barna Ydel (13) og Yonathan (14) har de vært en fast del av Ryenberget menighet siden høsten 2016.

Han er utdannet prest og bibeloversetter. Sammen har de vært misjonærer for Wycliffe, utsendt av NMS og Bibelselskapet til Etiopia i tre år. Barna har bodd i Canada, England, Etiopia og Norge. De kom til Norge igjen i 2013. Siden har Yohannes hatt ulike prestestillinger i NMS og DNK. Azeb jobber i barnehage på Ekeberg. De trives godt i Norge.

Nå sitter vi sammen og snakker om veien til DELK.

– Jeg kjente til Ryenberget skole gjennom jobben jeg hadde i NMS, fortsetter Yohannes. – En skole hvor barna får møte Jesus. Så fantastisk! Familien er viktig, men barn trenger et miljø utenom familien for å utvikle og leve i troen. Man kan ikke klappe med én hånd, smiler han.

Ydel og Yonathan begynte på Ryenberget skole høsten 2016. Dessverre opplevde de sosiale utfordringer i skolehverdagen, og byttet til en offentlig skole. Men de har likevel omfavnet kirken og fellesskapet der.

En kronglete vei

Azeb kom til Norge fra Eritrea i tidlig på 90-tallet, og Yohannes noen år seinere. Mens han var aktiv i American Lutheran Church i Oslo, var hun trofast med i et etiopisk fellesskap.

– En dag kom lederen i fellesskapet og sa: Azeb, du må bli døpt slik som alle de andre. Hun ser forferdet på meg. – Døpt? Jeg nektet, for jeg var jo døpt som barn. Det ville han ikke akseptere, og det ble veldig vanskelig for meg. Samtidig hadde jeg ikke noe annet miljø i Norge. Så jeg ble der, men ba Gud at han en dag måtte gi meg et åndelig hjem. Det har jeg ønsket siden jeg var barn.

Det ble enda vanskeligere da hun og Yohannes skulle gifte seg. Det var utenkelig at hun som var fra Eritrea skulle gifte seg med en etiopisk mann. – De ville ikke akseptere Yohannes, som de ikke kjente. Alt dette har vært en stor sorg for meg, fortsetter Azeb. – Det er godt det er over.

Snart bestemte hun seg for å bryte ut, og sammen meldte de seg inn i Den norske kirke. På veien var det ulike hindringer, både kulturelle, sosiale, og noen helt praktiske.

– Vi hadde aldri fått noen dåpsattest, så å bli medlem i DNK var nærmest umulig på grunn av byråkratiet. Det var enormt frustrerende! Heldigvis møtte vi forståelse hos daværende biskop Gunnar Stålsett, som kjente Etiopia godt. Han hjalp oss slik at vi fikk ordnet medlemskapet, forteller Yohannes.

De forsøkte seg i flere menigheter, men Azeb fant seg aldri til rette noen av stedene. Det var mange flotte folk, men alltid noe som manglet. Med Ryenberget kirke var det annerledes.

Et hjem på godt og vondt

– Jeg kom innenfor den første døren, og så et stort lys som strålte der innenfra. Byrdene fra tidligere ble tatt av skuldrene mine. Borte! forteller hun. – Yohannes, her skal jeg gå. Jeg har kommet hjem!

– Og hun som aldri tar forhastede beslutninger! Men det ble et tegn for hele familien, reflekterer Yohannes.

De roser forkynnelsen og fellesskapet. – Forkynnelsen er bibelsentrert, evangelisk og sentral. Og ikke minst: Kristus-sentrert. Vi får møte Ham! Og vi savner ingen ting. Vi får jo det viktigste! Og både vi og barna har venner.

Musikken skiller seg ikke for mye fra det de er vant med. Dessuten gjorde prosjektoren at det var lett å henge med i gudstjenestene.

Dette låter jo som himmelens forgård. Er det ingenting som skaper utfordringer?

– I løpet av årene i Norge har jeg aldri følt meg diskriminert, sier Azeb og slår ut med hendene før hun blir alvorlig: – Men i kirken er det annerledes. Ikke alle forstår at vi er medlemmer. Noen spør hva vi gjør der. Da sier jeg: Jeg er i kirken min!

– Dette er et stort paradoks! Vi deler jo det aller meste; vi er hverandres søsken. Likevel har vi opplevd fremmedgjøring i norske menigheter, sier Yohannes og fortsetter: – Men der kjærligheten råder, blir det ikke til smerte for noen.

Før sommeren inviterte de hele menigheten til kirkemiddag. Etiopisk injerra stod på menyen. – Vi er takknemlige for Ryenberget og DELK. Azeb blir helt «fargeblind» der, smiler Yohannes.

Tekst og foto: Kristoffer Hansen-Ekenes

Refleksjon

Grunn til tro

Den som aldri tviler, er nok en ganske enkel person eller kan fort bli farlig. Tvil hører livet til, akkurat som tro. Men trenger jeg å følge samtiden når tvil blir mote eller ideal? Som når noen tror det må til for en troverdig og tolerant kristen, eller som unnskyldning for ikke å være kristen.

Ja, jeg kan ikke kan være sikker på noe, selv om «Amen i Kjerka» kan være et unntak. Men hva betyr det, i praksis? Kan jeg ikke gå over veien, fordi en bil kan komme i tre ganger fartsgrensen? Ikke spise fordi maten kan være forgiftet?

Nei, i hverdagen må jeg handle i tro. Jeg kan komme trygt over veien, om jeg ser meg for. Jeg spiser uten å ha full kontroll over ingrediensene. Jeg må gjøre valg i tro hver dag, men det hjelper at de er informerte.

Kristen tro er ikke noe unntak. Jeg kan aldri bli hundre prosent sikker, men dess mer jeg vokser i kunnskap og erfaring, dess lettere er det å leve i tillit til Jesus.

Men kan jeg være kristen uten å være sikker på at Gud finnes?

Ja, fordi det er mange grunner til å tro. Noen trenger bare å se en solnedgang – Gud må da finnes! Selv tenker jeg at Gud eksisterer fordi det finnes noe i det hele tatt. Siden det er vanskelig å tro at noe på magisk vis kan ha kommet fra ikke-noe, er det bedre å tro at noe alltid har eksistert – altså er evig.

Videre kan dette evige vanskelig være universet, fordi alt fysisk endrer seg og er avhengig av noe annet for å være som det er. Da passer det bedre med noe evig og uforanderlig bak universet.

Så er universet fininnstilt for liv. Ørsmå forskjeller i naturlovene ville gjort liv umulig. Den beste forklaringen er at universet er planlagt.

Og slik kan vi fortsette. Hvordan har det seg at naturlover finnes? At matematikk er så egnet til å beskrive universet? At noe så rart som bevissthet eksisterer? At vi opplever fri vilje og lengter etter frihet og dypere mening? At vi ser på rett og galt som langt mer enn trafikkregler?

Hvis Gud ikke finnes, passer merkelig mye svært godt med at Gud finnes. Dette beviser ikke Gud, men det gjør det vanskelig å avvise Gud.

Men hva med Jesus? Har han eksistert? Stod han opp fra de døde?

Det er mange grunner til å tro at Jesus har eksistert. En er at han var nordlending. En annen at han ble korsfestet. Siden Messias måtte være fra Betlehem, er det vanskelig å tenke at de kristne ville diktet opp at Jesus var fra nord, fra Galilea, hvis han ikke var det. Skulle de overbevise noen om at han var Messias, var det ikke noe blinkskudd å dikte opp at han ble korsfestet.

Og skulle man overbevise om at Jesus stod opp fra de døde, var det ingen god ide å fortelle at de som fant graven tom, var kvinner.

For bare å nevne noe.

Men selv om Jesus lever, er det sikkert at jeg kan bli frelst?

Nei, hundre prosent sikkert er det ikke. Likevel er det gode grunner til å stole på Guds løfter gjennom Jesus som døde og stod opp igjen for at jeg skal få leve.

Bjørn Are Davidsen

Diakonispalten

De viktige møtene

De viktigste møtene skjer ikke alltid i en travel arbeidshverdag, eller der de store beslutningene skal tas. Før sommeren ble jeg invitert til å være med på sommerfest i borettslaget som ligger tett ved kirken vår. Det var godt og varmt, folk fra ulike land, og nok pizza, is og brus til alle. Og ikke minst god stemning.

Det siste året har vi vi lånt ut noen klasserom til leksehjelp for barn, unge og voksne i nabolaget her på Ryenberget. Fra vår side har vi tatt på oss ansvaret for de voksne som kommer. Det har vært fine møtepunkter, hvor vi har blitt bedre kjent med noen som forsøker hardt å lære mer om det å bo i Norge. De trenger hjelp til å lære det norske språket, bli mer kjent med struktur og lover i det norske samfunnet, samt kjenne litt til historie og kultur i det landet de nå bor.

Det har skapt relasjoner mellom alle som kommer og de mange frivillige medarbeiderne som har stilt opp. Når det har kommet få voksne, har vi hatt kapasitet til å hjelpe barna også. Dermed har vi blitt kjent med dem også.

Det gjør at jeg på vei til eller fra jobb har fått mange nye små og store venner jeg kan hilse på, eller slå av en prat med på gaten eller i nærbutikken.

Slike øyeblikk gjør livet rikere, og følelsen av tilhørighet til nærmiljøet og menneskene rundt meg vokser.

Noe av det som gleder meg mest som diakon, er når jeg erfarer at det skjer en bevegelse fra vårt gudstjenestefellesskap og til menneskene rundt oss der vi bor. Det kan være en god samtale med en nabo, et smil og et nikk fra noen du ser. En vennlig kommentar til noen som går forbi, eller en praktisk hjelpende hånd der en ser det trengs. I mange slike møter skjer det noe positivt som gjør noe med oss. Eller det kan hende vi går tankefulle fra et slikt møte med noe vi så eller hørte som ikke nødvendigvis var godt.

Jeg er glad i sangen «Hald blikket festa på Jesus» som Hans Johan Sgrusten har skrevet. I det tredje verset er det en setning som sier noe om denne bevegelsen som er så styrkende å tenke på.

*Hald blikket festa på Jesus,
så vender Frelsaren blikket ditt ut
mot folkemengda som ventar,
som stundar etter den levande Gud.*

Når vi vender oss til Gud, når vi fester blikket på Jesus, hjelper han oss å rette blikket vårt ut til menneskene rundt oss.

La oss be om frimodighet til at disse møtene kan bli mer enn et blikk eller et nikk, at de også kan romme ord og handling.

Noen ganger har vi selv behov for å bli sett eller møtt, da er det godt når noen oppdager akkurat det. Og gir oss det vi trenger gjennom et blikk, et møte, forbønn eller omsorg.

Han gjer deg sterk og han stør dine steg.

Han gjev deg kall til å vandre din veg med blikket festa på Jesus.

Hvem ser du, og hvem ser deg?

Elisabeth Fehm Olsen

Diakon i Ryenberget kirke.

Andakt

Undring

Vi lever etter skapelsen.

Vi lever etter oppstandelsen.

Jeg undrer meg over om det er den samme kraften som går gjennom livet?

Gudskraften er så sterk at den kan

- skape
- oppreise fra døden
- tilgi

Vi lever nå med tilbud om denne store kraften som heter tilgivelsen. Vi finner det i Salme 23 – Godhet og miskunn som jager etter meg – på den måten at det ikke vil la meg være i fred.

Vi sammenlignes med sauer – som ikke har retningssans og vet sitt eget beste, men hyrden Jesus har sagt at han vil være med og lede meg i riktig retning hvis jeg ikke skyver ham bort.

Tilgivelse

Men vil jeg godta at jeg trenger tilgivelse selv?

Og vil jeg tilgi andre som har gjort noe vondt mot meg? Valget er mitt – hele tida. Jeg kan med min frie vilje nekte – jeg kan nekte å gi slipp på å fastholde det vonde – ta sjansen på å godta at Jesus har gjort noe for meg og la det få betydning for mitt liv.

Det var det som skjedde med kvinnen som rørte ved kappen til Jesus. Luk 8,44

Hennes kjempende tro rakk fram til Jesus – hun så dette som sin sjanse i livet.

Idet hun rørte ved kappen, tok han all hennes urenheter og han ga henne sitt rene liv.

Etter at Jesus oppvakte enkens sønn i Luk. 7,15 ga han ham til hans mor.

Ergo har han tatt noe – døden – og gir henne noe nytt og godt – livet – tilbake i stedet

Slik er det også med tilgivelsen; der tar han noe – vår urett og synd – og gir oss noe – tilgivelsen.

Den hellige ånd virker tilgivelsen i oss. Der tilgivelsen får virke, blir det en helt egen fred og glede.

Den virkeligheten kan ikke skapes av noe menneske – den er bare gudgitt.

Tilgivelseskonsekvensen går vidt utover, ikke bare til den som blir tilgitt, men også de som står rundt fordi det skjer en forandring inne i et menneske. Den sprenger grenser og stengsler, min synd mot alle budene blir lempet over på Jesus og bort fra meg, og det blir skapt nytt liv etter å ha mottatt tilgivelse.

Hvorfor skal det være så vanskelig, det der med tilgivelsen?

Kan det være fordi jeg ikke vil gi slipp – på mitt eget og min egen mening og rett? Naturen min er slik.

Men å ta tak i det gratistilbudet som Gud vil gi meg, ligger ikke for meg. Da må jeg si fra meg retten til å fastholde mitt eget. Det er ydmykende. Men i en slik situasjon kan Den hellige ånd komme til å gjøre noe.

Vi leser om Abraham i Det gamle testamentet. Den Gud som ga løftet om stor etterslekt til Abraham, er også min Gud. Han holdt sitt løfte.

Han er faktisk like mye å stole på nå som da.

Han tilgir også like mye med den samme kraften!

Venke S. Gjølstad

Bygge for livet!

Menneskeverdet som

Morten Dahle Stærk. Foto: TFR

Av Morten Dahle Stærk

Generalsekretær i Menneskeverd

Innenfor de områdene vi jobber med i Menneskeverd, har det skjedd en betydelig grenseforskyving de senere årene. Vi har akkurat markert at det er 40 år siden vi fikk loven om selvbestemt abort.

Denne uretten vekket et engasjement i meg og flere jevnaldrende, som resulterte i at vi, 17 år gamle, startet «Ungdom mot abort nå».

Slagordet var «de tok fra oss retten til å leve – vi vil gi den tilbake». Det er lett å stille seg bak kirkehistorikere og forfatter Eivor Oftestad når hun sier: – Vi må ta på alvor at det er en ny situasjon i dag, både med ny kunnskap

fremtidens verdi

om fosteret, nye sosiale vilkår og nye bioteknologiske muligheter.» For få uker siden kom det et hårreisende forslag fra leder i Unge Venstre, Sondre Hansmark, som vil utvide selvbestemt abort til 24 uker: «Vi mener vi må sette et fosters moralske verdi til når det kan begynne å føle – når de kan føle smerte, ubehag, behag. Der mener vi at vi må sette grensen for når vi skal ha grense for abort, sier lederen for Unge Venstre, Sondre Hansmark, til NRK.» En ting er at Hansmark er utdatert på forskningen om når fosteret kan kjenne smerte, men mye mer alvorlig er holdningene som ligger til grunn.

For hvorfor skal vi velge ut akkurat muligheten for å kjenne smerte som den egenskapen som gir oss verdi? Det kan like gjerne være alder, helse, genetiske egenskaper, rase eller kjønn. Spørsmålet som ligger snublende nær, er følgende: Hva med mennesker som ligger i koma, som er sterkt dopet ned med smertestillende, som ligger i narkose? Er disse menneskene «fritt vilt» fordi de ikke kan «føle smerte, ubehag, behag»? Eller hva med mennesker på autismspekteret som ikke kjenner empati, men må lære hva som er rett og galt gjennom øvelse og logikk? Man kan spørre seg om det også er den samme logikk som ligger bak den gradvise aksepten for døds-hjelp for mennesker med demens i Nederland. Det er i utgangspunktet ikke lov til å ta livet av mennesker som ikke er «beslutningskompetente», men flere saker viser at leger operer i gråsonen. Pasienter kan tegne en fremtidig kontrakt om dødshjelp ved sykdommer som gjør at de mister muligheten til å ta valget selv.

De egenskapene vi velger, om vi først skal velge oss noen, sier alltid noe om hva vi forakter eller verdsetter. Abort på grunnlag av kjønn har ført til et enormt fødselsunderskudd på jenter i Kina og India; det sier noe om verdsettelsen av jenter i begge kulturene. Apartheid og fascismen i mellomkrigstiden er to eksempler på hvor galt det kan gå når vi opphører rase til konstituerende for menneskeverdet. Men rasisme var ikke noe nytt i de politiske regimene. Den var det normale blant hovedstrømmen av vitenskapsfolk, politikere og vanlige folk fra slutten av 1800-tallet. Ikke-hvite mennesker ble omtalt i de mest nedverdiggende ordelag (ikke-siviliserte, mindre intelligente etc.). Rase som grunnlag for diskriminering var dypt rotfestet i den vestlige kultur. På samme måte var tvangssterilisering og bortplassering av tatere, funksjonshemmede og såkalt åndssvake – som også foregikk i Norge – et speil av hva kulturen forakter. Valg av egenskaper som grunnlag for menneskeverdet er alltid «opp-lagt» for dem som foreslår eller iverksetter ideen, men den avslører samtidig skyggesidene ved vår kultur.

Jeg tror ikke at lederen i Unge Venstre forakter mennesker som ligger i koma eller på grunn av en diagnose ikke kan kjenne empati. Derimot tror jeg at nøkkelen ligger

i vår kulturs opphøyelse av bevissthet, lykke og velbehag. Flere unge samfunnsstemmer, som filosofen Ole Martin Moen ved Universitet i Oslo, tar til orde for et menneskesyn hvor bevissthetsnivå, fravær av smerte og tilstedeværelse av lykke er det definerende. Moen er selverklært hedonist og disippel av den radikale moralfilosofen Peter Singer. Singer er kjent for å ha argumentert for at alle vesener står likt, og at prioritering av menneskers liv overfor «høyerestående» dyr er diskriminering mot dyrene. Et slikt menneskesyn står i kraftig opposisjon til ideen om at ethvert menneske er født med en iboende verdi uavhengig av egenskaper. Ideen om å basere menneskeverdet på menneskets evne til å føle passer imidlertid som hånd i hanske i dette skjemaet.

Vår kulturs forakt for sykdom og det som er annerledes, kommer spesielt til uttrykk i debatten om diagnostikk av fostre. Den såkalte NIPT-testen gir medisiner et svært effektivt redskap for å finne sykdom og feil på fosteret. Med et endret stortingsflertall kan vi få en situasjon hvor alle gravide blir tilbudt fosterdiagnostiske tester i svangerskapet. Allerede i dag velger 9 av 10 som får påvist Downs syndrom abort. Tester kan dessuten enkelt identifisere risiko for f.eks. diabetes og fedme. Og kanskje vil vi om noen år ha kommet enda lenger: Hvis vi klarer å identifisere egenskaper som styrke og intelligens, og det blir lov å velge egenskaper på barna våre, da er vi i en situasjon der vi kan designe våre egne barn.

Det er bare ett middel mot degradering av menneskets verdi etter egenskaper – det være seg alder, kjønn, helse eller andre egenskaper. Det er å knytte menneskets verdi til det mennesket er, ikke hva man har. Her har den jødisk-kristne arven vist seg å være enormt slitekraftig. Ideen om at hvert menneske bærer selve gudsbildet med seg, gir et hvert menneske del i en felles identitet, en ukrenkelig verdi. Det legger i neste omgang grunnen for verdier som ideen om radikalt likeverd, ethvert menneske som mål i seg selv (formulert av filosofen Immanuel Kant), menneskerettigheter og demokrati.

Hvis vi skal bygge for livet, så er ideen om menneskets iboende verdi en hjørnestein både i kirkelivet og i samfunnet. Spørsmålet er hvordan vi skal forholde oss til de svært komplekse (etiske) spørsmålene som reises, uten å bli mismodige eller likegyldige. Historien har vist oss at alle forsøk på å redusere menneskets verdi til en egenskap er tilfeldig og rammer sårbare grupper hardt og brutalt. Menneskeverd og likeverd er derfor fremtidens verdier, ikke fortidens. Hvis vi skal vinne kampen, så må vi holde fast og løfte frem verdiene med klare hoder og varme hjerter.

Fra seminaret på DELKs sankthansstevne på Gjemnestad i juni 2018.

Misjon, har vi ikke noe bedre?

Av Anne Lise Søvde Valle

Daglig leder i Norsk Råd for Misjon og Evangelisering, NORME

Anne Lise Søvde Valle. Foto: TFR

Overnevnte tittel gjenspeiler noe av vår tids skepsis til *misjon*, en skepsis som innebærer forestillingen om at *misjon* har noe imperialistisk over seg, en forestilling om at *misjon* er å bringe videre en vestlig kultur og «prakke på» mennesker fra andre kulturer en subjektiv sannhet som de kristne er bærere av. I vår postmoderne tid har ethvert menneske sin egen sannhet, og ingen sannhet er mer verdifull enn andre.

I tillegg er begrepet *misjon* blitt allemannseie i betydningen «å ha et oppdrag» eller «en visjon». Legger du for eksempel inn søkeordet «misjon» i et jobbsøk på Finn, får du opp bedrifter som frimodig kommuniserer sin visjon og misjon i rekrutteringen av nytt perso-

nell. Legger du inn ordet i et google-søk vil du rimelig raskt få opp det satiriske og useriøse radioprogrammet *Misjonen* med Atle Antonsen og Johan Golden.

Noen mener tiden er moden for å slutte å snakke om misjon om vårt kristne misjonsoppdrag. Jeg er derimot helt uenig. Jeg mener at vi må bruke ordet *misjon* alt vi kan, slik at ikke radioprogrammet og de visjonære firmaene tar over assosiasjonene til ordet hos nordmenn flest.

Misjon fra Vesten til Resten

Misjonshistorien bærer preg av ivrige og eventyrlystne vestlige kvinner og menn. Vår helt William Carry dro til India på tampen av 1700-tallet, og resultatet etter hans tjeneste var at hele, eller deler av, Bibelen var oversatt til 44 indiske språk.

De eldste norske misjonsselskapene ble grunnlagt på midten av 1800-tallet; NMS i 1842, Santalmisjonen (nå Normisjon) i 1867 og NLM i 1891. Også DELK har sin opprinnelse i det samme århundre, etablert i 1872.

Den store misjonskonferansen i Edinburgh 1910 satte fart på europeisk og norsk misjon, ikke minst fordi de norske misjonsselskapene da allerede var godt etablerte. Misjonsarbeidet ble tilgjengeliggjort gjennom stadig bedre infrastrukturer for utreise, og brennende hjarter i Norge som gav og som ba til Gud. Nøden for de u nådde var en viktig drivkraft hos dem som reiste ut og deres utsenderorganisasjoner.

Nå, 100 år senere, ser vi et paradigmeskifte; fra *misjon*, som et prosjekt fra Vesten til Resten, til å bli et arbeid «*from everywhere to everywhere*». Bakgrunnen for dette er først og fremst at tyngdepunktet for verdenskristendommen er forskjøvet til sør og øst. Hans Aage Gravaas skriver følgende i artikkelen *Kristendommens utbredelse og kristen misjon i en endret verden* (publisert i boken *Misjon til forandring Hermon* 2010): *Etter at det globale nord i nesten 1000 år hadde flest antall kristne, befinner majoriteten av kristne seg nå i det globale sør... Fortsetter utviklingen slik den har vært i tiden fremover, vil 75 % av verdens kristne befinne seg i sør i år 2100.*

Misjon, gjort, ugjort og unnagjort

Vil vi ta en titt på norsk misjon, kan vi gå til NORMEs misjonsstatistikk. Tallene for 2017 er ikke klare ennå, men vi har samlet 2016-tallene i rapporten *Medlemsstatistikk Digni og NORME, 2016*.

Digni og NORMEs medlemsorganisasjoner og kirker representerer mellom 300-350 000 medlemmer og støttespillere fordelt på 1791 menigheter og 6585 foreninger. Organisasjonene har over 8000 ansatte i Norge; ca 1400 innen diakoni, 2200 ved undervisningssteder og 1500 i menigheter. Det er rapportert om 174 ansatte i migrantarbeid i Norge.

Tallene fra 2016 viser en vesentlig nedgang i antall langtidsutsendinger: 529 utsendinger, mot 580 i 2015 og 542 i 2014. Dette bryter med trenden med stigende tall de siste årene. Vi ser også en nedgang i antall nyrekruttede utsendinger. I 2015 var antallet 97 nyrekruttede, mens i 2016 rapporteres det om 64. Flere organisasjoner har gjort en dreining mot arbeidsformer der de prioriterer økonomisk støtte til nasjonale medarbeidere fremfor å sende misjonærer fra Norge. *Dette påvirker antall utsendinger, men betyr likevel ikke at aktivitetsnivået reduseres*, ifølge rapportforfatter Ingebjørg Nandrup ved Fjellhaug Høyskole.

Økonomi

Det ble i 2016 samlet inn 1,5 milliarder kroner i gaver blant NORMEs medlemsorganisasjoner og kirker, og man mottok 2,8 milliarder kroner i offentlig støtte. Forbruket i utlandet var 562 millioner kroner. Dersom man trekker ifra ca. 150 millioner kroner gitt av Norad til internasjonal diakoni, så finner vi at over 400 millioner av organisasjonenes innsamlende midler ble sendt ut av Norge.

Gjennom 150 års misjonshistorie i Norge har vi fått tilgang til utallige ressurser, strategier, verktøy og hjelpemidler. Men det viktigste av alt, slik jeg ser det, er allikevel at vi beholder et hjerte som brenner for å se mennesker møte Gud.

Gud er på ferde, hvor er vi?

Norge er ett av de aller mest sekulære landene i verden. Magnus Malm beskriver sekulariseringen med sju teser, hvor den første er: *Sekularisering er å begynne*

Eritreisk kristen gudstjeneste i Borgenheim kirke i mai

å leve som Gud ikke finnes, hentet fra boken med samme tittel (Vårt Land forlag: 2015). Kanskje er det også nettopp derfor en del nordmenn har fordommer mot det å drive misjon?

På NORMEs misjonskonferanse Link 2016 tok vi opp temaet *Sekularisering; et vinn, eller forsvinn, for norsk misjon?* Da fant vi at det var de unge som var minst skeptiske til utviklingen som har skjedd. For dem betyr en sekulær kultur å kunne dele evangeliet til en generasjon som ikke har foreldrenes fordommer mot kristendommen i bakhodet. I tillegg har sekulariseringen av troen gjort at man nå fokuserer mer på det enkelte menneskets forhold til Gud, fremfor å beholde en slags «kristen kultur».

I stedet for å dvele for lenge ved sekulariseringen vil jeg heller rette blikket mot det Gud faktisk gjør. For hvem vet om vi skulle tenke som Paulus gjør om jødene i Rom 11,14 – hvor han håper «å kunne egge mitt eget folk til misunnelse og frelse» gjennom det Gud gjorde for hedningene?

Gud er på saken. Vi ser at Gud er på ferde mange steder i verden. Både i Midt-østen og i Europa åpenbarer Han seg for muslimer. I boken *Konvertittene* gjenforteller Stig Magne Heitmann trosfortellingene til over 20 konvertitter, alle fra muslimsk bakgrunn, og alle med sterke historier om hva Gud har gjort i deres liv.

Det er noen interessante trekk her: Søken etter Sannhet som er betydelig svekket i det sekulære Norge, er sterk hos disse menneskene, og gjennom denne søken møter de Jesus. Et annet interessant trekk er konvertittenes tro på, og trofasthet til, Skriften. En liberal bibeltolkning blir meningsløs i møte med konvertittenes glede over Guds trøst og endog til gjengjeldelse (hevn) mot deres forfølgere.

La meg avslutte med en missiologisk oppfordring gitt både i Cape Town erklæringen (2010), og i misjonsdokumentet *Together towards life* (2012) fra Kirkenes Verdensråd. Litt fritt oversatt og gjengitt her: *Gud er på ferde, så la oss bli en del av Guds ånds gjerning* (eng: *God is on the move, so let's join the Spirit of God*).

Fra Misjonsseminaret på DELKs sankt-hansstevne på Gjennestad i juni 2018.

DELK- kirken på Borgenheim i Skien ble solgt til Den kristne eritreiske menighet i Grenland, som teller 350 medlemmer, 1. februar i år.

Den 27. mai var det innvielsesfest med en mer enn fullsatt kirke, og personer fra Den norske kirke, Den katolske kirke, Skien kommune, KIA, DELK med flere var invitert til å delta.

Fra DELK Telemark var vi invitert til å delta med tre personer. Det ble Magnus Minnesjord, Ragnhild Semb og undertegnede.

Feiringen hadde startet kl 23.00 kvelden før og hadde foregått hele natta. Vi var inviterte til å være med på gudstjeneste fra kl 08.00 søndag morgen.

Vi ankom kirken til høylytt sang, musikk og dans. Interiøret i kirken, alter med altertavlen var fjernet, alterringen flyttet til rundt prekestolen og lesepulten var borte. Golvet var delvis dekket av diverse gulvtepper og veggene prydet med ikoniske bilder.

Vi ble henvist plasser på henholdsvis kvinne- og herresiden. Det var dessverre ikke så mye vi forsto av det som forgikk, selvsagt på medlemmenes eget morsmål, men vi fulgte med så godt vi kunne og forsto at det var nattverd med babyer og småbarn først, deretter noen voksne. Under prekenen ble en vielse fortatt på første benkerad.

Vi følte oss inkludert under trosbekjennelsen, velsignelsen og bønnene. Etterpå var det ofring til dette for dem nyervervede kirkebygget, og det ble

overrakt pengegaver fra andre eritreiske menigheter og fra Skien kommune.

Deretter var det blomster-overrekkel- se til oss som var invitert som gjester denne formiddagen. Det ga oss en mulighet til å ønske Guds velsignelse for framtida til Den kristne Eritreiske menigheten.

Som avslutning på denne 12 timers lange gudstjenesten gikk prestene i prosesjon med røkelseskar, trommer og sang for å velsigne hele bygget. Menigheten fulgte etter, og hele prosesjonen gikk ut av kirkebygget og rundt på utsida. Det ble meg fortalt at det var dette som var den viktigste handlingen denne dagen.

Gudstjenesten ble avsluttet ca. kl 12.30, og da ble alle invitert til eritreisk middag. Prestene og vi som var eksterne gjester, ble benket inne i kirketua, mens resten av menigheten, med store og små, fikk servert middag ute hvor det var satt opp to store partytelt.

Vi møtte en stor flokk med gjestfrie og hyggelige mennesker denne dagen, og fikk følelsen av et godt kristent fellesskap, selv om liturgi og alt som foregikk i kirken ble utført på en ganske annerledes måte enn vi er vant med. Det var en gledesdag hvor sang og lovprising steg opp til vår felles Gud og Far! Vi takker for at vi fikk være med denne dagen!

En takknemlig og glad hilsen fra
Berit Brækken

Metoo – også i DELK?

Av
Monica Guren

Illustrasjonsfoto fra brosjyren "Se meg ..."

Når vi skal bygge for livet, må også de vanskelige temaene berøres. Statistisk sett er både overgrep, seksuell trakassering og andre krenkelser et generelt samfunnsproblem. Det blir for lett å omgå problemet ved å tenke at dette ikke forekommer hos oss. Det som ikke forekommer, kan verken håndteres eller forebygges.

Det er dessverre slik at overgrep, trakassering og krenkelser foregår overalt i samfunnet, også i kristne miljøer. Vi kan ikke lukke øynene for at dette like gjerne kan skje hos oss som andre steder. Men det er et mål at slik skal det ikke være. Vi har alle et mål om at det skal være trygt og godt for oss alle i menighet og skole.

Forebygging og håndtering i DELK

Vi ønsker at alle som går i menighet eller skole, skal være tydelig og godt informert om at DELK har nulltoleranse mot seksuell trakassering, overgrep og krenkelser. Mål: Det skal ikke skje hos oss! Vi ønsker oss en kultur hvor vi aktivt jobber for trygge og gode miljøer, og hvor utsatte mennesker får hjelp.

På DELKs nettsider www.delk.no går dere inn via MENY, og der ligger et punkt som heter Beredskap ved overgrep. Her ligger retningslinjene, folderen «Se meg», ungdomsigneringsavtalen, og alle kan skrives ut. Her ligger også informasjon om KSO (DELKs koordineringsgruppe ved overgrep) og hvor en kan henvende seg ved behov.

Forebygging

For å forebygge vil vi sette fokus på problemet. Tema skal ikke være tabubelagt, men det skal løftes frem i lyset og være noe som er på dagsorden med jevne mellomrom.

Holdningsskapende arbeid i forhold til grenseoverskridelser: Noen ganger opplever vi at mennesker mener å flørte eller tøyse, men det blir gjort på en måte som er ubehagelig eller påtrengende for andre. Det er en ukultur som også bør løftes frem, hvordan oppfører vi oss. Vi trenger felles «kjøreregler» for samhandling.

Ungdom i Oppdrag har en rekke felles kjøreregler for samhandling, jeg nevner noen:

- Vi viser ansvar for å spre sunne og bibelske holdninger i forhold til seksualitet, kjønn og utseende.
- Vi unngår berøringer som kan oppleves uønsket.
- Vi viser respekt for andres privatliv.
- Vi griper inn og varsler dersom vi opplever eller observerer krenkelser.

Barne og ungdomsleire: Fast praksis med å ta frem kjøreregler for samhandling, og at de som er deltagere på leir, blir minnet om at de skal si ifra og hvor de kan henvende seg dersom noe oppstår med dem selv eller andre.

Slush-leder kurs for nye søndagskoleledere, hvor bla. dette med grenser og ansvar, det å være et forbilde, blir satt på dagsorden. Søndagsskoleforbundet tilbyr dette – og det anbefaler jeg.

Skriftlig avtale for ungdom som påtar seg frivillige verv i menighet.

Kursing av ungdommer. KSO har hatt en kurskveld for ungdom, og vi planlegger enda en til høsten.

Ansatte skal lese igjennom Retningslinjene for håndtering ved seksuelle krenkelser

Folderen «Se meg» har kommet ut til alle menighetene.

Innlevering av politiattest – alle over 15 år i frivillig verv eller arbeid. Det skal ikke være «fritt frem», og det er viktig å kommunisere at den som arbeider enten i stilling eller som frivillig i menighet eller skole, er i en tillitsposisjon – det er selvfølgelig viktig at vi har tillit til hverandre – ingen ønsker en kultur hvor vi mistror hverandre, det er ikke det som er på agendaen – men det er viktig at alle er klar over at denne posisjonen innebærer både et ansvar og makt, noe det er viktig å ha en klar forståelse av.

I skolen får barna undervisning om hva Bibelen lærer om å leve rett, de får undervisning som gjør dem bevisste på hvordan man bør behandle hverandre gjennom vennskapsprogram ZIPPYS venner og ART– de har voksne rundt seg som er viktige forbilder, de lærer om nettvett. På ungdomstrinnet er det egen kursing av ungdom i forhold til kropp og grenser, og helsesøster er tilgjengelig for samtaler. I Sandefjord har barna besøk fra incestsenteret i Vestfold i 2. og 4. klasse. Her får de undervisning konkret om gode og dårlige berøringer og hvordan voksne

Rekordmange nye elever på Ryenberget skole

eller ungdom kan lure barn.

Incestsenteret i Vestfold har landsdekkende døgnåpen vakttelefon, der kan både utsatte og pårørende og overgripere få hjelp.

Politiet, som kan gi generelle råd eller hjelpe til med å ta saken videre dersom det er aktuelt.

Håndtering

Når en sak blir meldt til KSO, er det faste retningslinjer som blir fulgt, og når det gjelder vurderinger av konkrete saker, har vi tilgang til eksterne ressurser, bl.a. via Kirkens Ressurssenter. Slik blir vi ikke så sårbare i forhold til vurderinger, all den tid dette er saker med store belastninger for de involverte.

Metoo-kampanjen er aktuell også i kirkesammenheng.

Kirken har våknet opp, kirken ser at det er behov for å fokusere på hvordan makt brukes, avmakt og maktmisbruk, og det er et behov for oppgjør i forhold til krenkelser av enkeltindivider eller fellesskap. Både religion og seksualitet kan være maktmidler.

Kirken er en instans med veldig mye makt og må derfor være sin makt og sitt ansvar bevisst.

Overgrep er misbruk av makt, tillit og posisjon. Dersom vi ser makt, er det også lettere å se overgrep.

Fra seminaret på DELKs sankthansstevne på Gjennestrad i juni 2018.

Monica Guren. Foto: TFR

I år var det rekordmange nye elever som begynte på Ryenberget skole. Bare i 1. klasse er det hele 29 elever.

Det har myldret i skolegården denne høsten. Det er 195 elever på Ryenberget skole i år, og over femti av disse er helt nye. I alle klassene har det startet noen nye elever, men aller flest er det i 1. klasse.

Det var mange spente 6-åringer som kom første skoledag, og det tok ikke mange dagene før kontaktlærerne hadde oversikten. 29 elever er delt i to grupper i de fleste fagene, og de har allerede lært å stille opp og å gå rolig ut og inn av klasserommet. Det er Nina Birgitte Kallestad og Cecilie Bruserud Person som er kontaktlærere.

Noen av 1. klassingene kan både sitte stille og lese, mens andre må øve litt

mer på å sitte på stolen og å rekke opp hånda før de snakker. Den første tiden har gått med på å bli kjent med hverandre, med skolen og med fadderne i 6. klasse. En tur til Ekeberg i nærområdet har det også vært. Det er 14 jenter og 15 gutter i 1. klasse, og flere av dem har søsken på skolen.

På spørsmål om hva som er det beste ved å ha begynt på Ryenberget skole, får vi disse svarene fra et lite knippe:

- Det er gøy å leke ute i friminuttet
- Lærerne våre er snille
- Det er fint å leke med fadderne mine

Tekst og foto:
Kristina Sletten Andersen

Bildene viser elevene i årets førsteklasse på Ryenberget skole.

Stefanus - en helt i motgang

Hva gjør du når du møter motgang? Jeg vet med meg selv at jeg er ganske dårlig på det. Mange ganger trekker jeg meg unna når ting blir krevende.

I serien «Min Bibelhelt» undersøker vi hvordan ulike bibelske personer kan være forbilder for oss. Det sjette forbilde jeg har lyst til å bli nærmere kjent med, er Stefanus. Vi møter ham tidlig i Apostlenes gjerninger. Johannes og Peter har forkynt og helbredet syke i Jesu navn. Mange har kommet til tro, og den unge menigheten er en stor, men uorganisert gruppe mennesker.

«På denne tiden, da tallet på disipler stadig steg, kom de gresktalende jødene med klager mot de hebraisktalende fordi deres egne enker ble tilsidesatt ved den daglige utdelingen. De tolv kalte da sammen alle disiplene og sa: «Det ville være galt om vi forsømte Guds ord for å gjøre tjeneste ved bordene. Velg nå ut blant dere, brødre, sju menn som har godt ord på seg og er fylt av Ånd og visdom; dem vil vi sette til denne oppgaven. Så skal vi vie oss til bønner og tjenesten med Ordet.» Dette forslaget ble tatt godt imot av hele forsamlingen. Og de valgte Stefanus, en mann fylt av tro og Hellig Ånd, og Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas og Nikolaus, en proselytt fra Antiokia». Apostlenes gjerninger 6,1-5

Stefanus ble den unge menighetens første diakon. Diakon er et ganske vidt begrep i NT. Det ser ut til at det først og fremst er knyttet til barmhjertighetsarbeid, men også forkynnelse. Store Norske Leksikon beskriver diakonen slik vi kjenner den i våre sammenhenger: «Diakonens hovedoppgave er å legge

til rette for og fremme medmenneskelig omsorg og fellesskap, særlig rettet mot mennesker i nød.»

Stefanus var en av dem som fikk i oppgave å dele ut mat til de fattige og enkene. En datidens Frelsesarmesoldat!

Det er ikke så ofte vi bruker begrepet «fylt av tro og Hellig Ånd» om noen. Stefanus utmerket seg med kunnskap og innsikt, men også som arbeider. En ordets hører og gjør. Hvor mange av oss er det ikke som er rimelig gode til å høre ordet, men å gjøre det vi tror, kan være en ganske annen sak? Her er Stefanus et forbilde.

Jeg ser for meg at Stefanus var ganske optimistisk. Menigheten vokser, og kirken får gjort mye viktig og godt arbeid både for evangeliet og for sine medmennesker. Så snur det, og Stefanus får mere motgang for evangeliets skyld enn de aller fleste av oss noensinne kommer til å oppleve. En brå overgang fra fremgang til full stans. Stefanus blir arrestert og stilt frem for Rådet. Han vet med en gang at han er i livsfare. Dette er de samme menneskene som korsfestet Jesus og som er begynt å gå grundig lei av forkynnelsen om Kristus.

Hvordan møter han motgangen? Ber han om å bli fri fra den? Ber han for

sitt liv? Nei, han møter anklagene med forsvar. Hele kapittel 7 i Apg. er viet forsvarstalen hans, men det er ikke sin egen forsvarstale han fremsier. Hans forsvar er et forsvar for evangeliet. Han vet hva han tror på og holder fast på det. De skriftlærde tålte ikke ordene hans, og han ble tatt bort og steinet.

Stefanus ble ikke befridd fra motgangen. Han ble ikke skjermet og fikk ikke noe langt og lykkelig liv. Men han fikk allikevel det største noe menneske kan oppleve. Han fikk se himmelen åpen og se Jesus stå ved Guds høyre hånd.

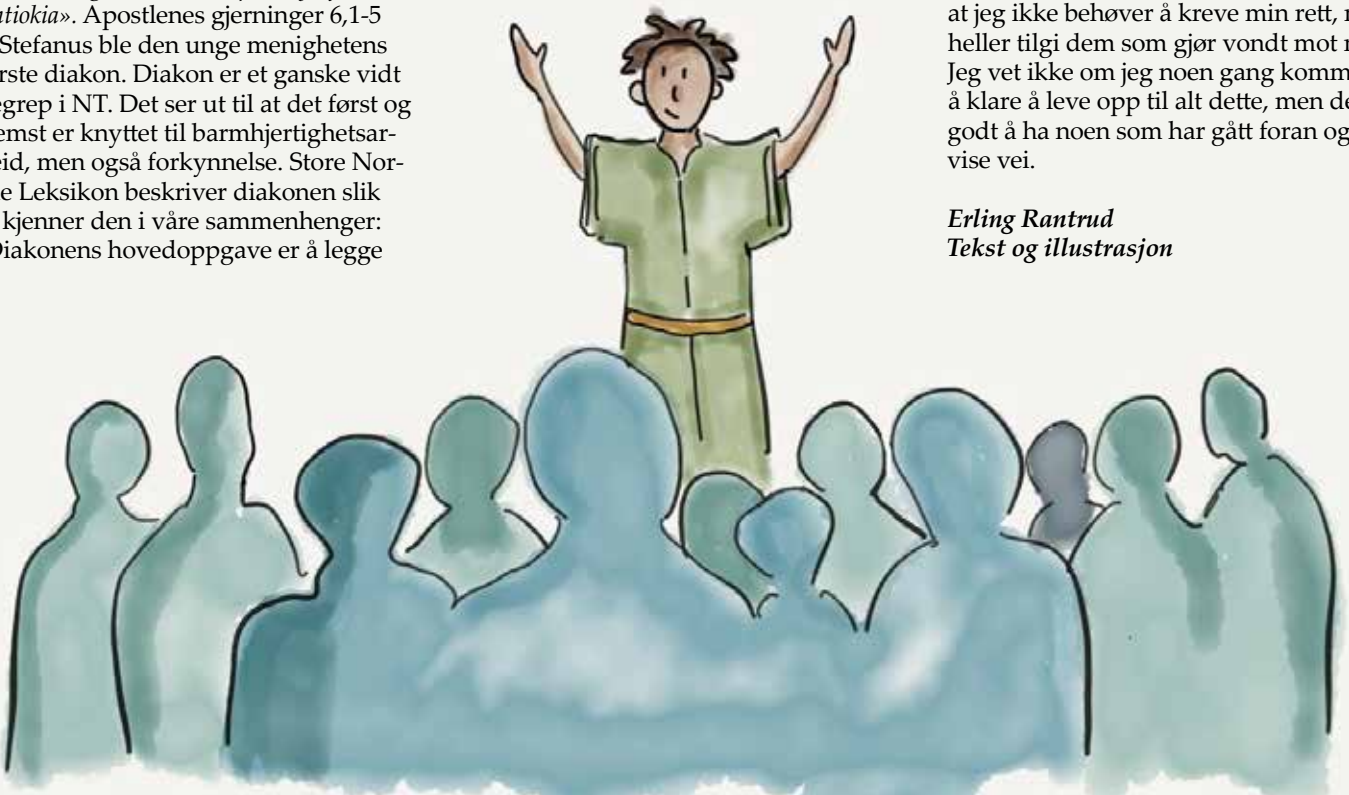
Dette holdt ham oppe selv da han ble slått ned. Hans siste ord har gått inn i historien og utfordret langt utover de kristnes rekker:

Mens de steinet Stefanus, ba han og sa: Herre Jesus, ta imot min ånd. Så falt han på kne og ropte høyt: Herre, tilregn dem ikke denne synden! Med disse ordene sovnet han inn.

Apg 7,59-60

Jeg tenker at noe av det jeg kan lære av Stefanus, er at motgang er en del av livet til oss kristne. Vi blir ikke spart, men vi blir frelst. Vi får det ikke alltid som vi vil, men vi kan arbeide i Guds rike. Vi har et ansvar for å hjelpe de av våre brødre og søstre som har det verre enn oss. Jeg lærer at jeg ikke behøver å kreve min rett, men heller tilgi dem som gjør vondt mot meg. Jeg vet ikke om jeg noen gang kommer til å klare å leve opp til alt dette, men det er godt å ha noen som har gått foran og kan vise vei.

Erling Rantrud
Tekst og illustrasjon

Å bygge for livet

Bibeltime over 1 Kor 3,10-18 på Sankthansstevnet 2018

Vi bygger hus og kjøper båt. Vi tar vare på gode vennskap. Vi får påfyll på Sydentur. Våre kirkehus utvides, og menigheter blir slått sammen. Alt med siktemålet å bygge for livet. Men er dette hovedsaken?

Menigheten i Korint opplevde splittelse idet noen medlemmer løftet fram Paulus som den store læremester, mens andre ville høre mer på Apollos.

Paulus rettleder menigheten. Han og Apollos er ikke annet enn «tjenere som hjalp dere til tro. Begge gjorde vi det Herren hadde satt oss til ... For vi er Guds medarbeidere, og dere er hans åkerland, Guds bygning» (3,5 og 9).

Som Guds medarbeider vet Paulus at det ikke er medarbeideren som står i fokus. Arbeideren tilhører Gud og er Guds arbeider. Vi som arbeider sammen på Herrens oppdrag, skal være hverandres gode medarbeidere, kolleger, til Guds ære.

«Ingen kan legge noen annen grunnvoll enn den som alt er lagt, Jesus Kristus» (3,11).

Paulus grunnla menigheten i Korint. Han plantet og la grunnvollen. Apollos fikk være med å vanne og bygge videre.

Men hva var grunnvollen? Jo, det var «Jesus Kristus og ham korsfestet» (2,2). Denne grunnvollen var lagt av Gud selv gjennom Jesu liv, hans død og oppstandelse. I Romerbrevet 3 utdyper Paulus dette: «Dette er Guds rettferdighet som gis ved troen på Jesus Kristus til alle som tror. Her er det ingen forskjell, for alle har syndet og mangler Guds herlighet. Men ufortjent og av hans nåde blir de kjent rettferdige, frikjøpt i Kristus Jesus» (Rom 3,22-24).

Vi som ble skapt i Guds bilde, har mistet hans herlighet og kan ikke komme nær Gud slik vi er. Her er det ingen forskjell, det gjelder alle!

Men hør: Din synd, din skam og dine feiltrinn ble overført til Jesus da han gikk til korset. Han ble Guds offerlam i ditt sted. Alt det gamle ble begravet med ham. Ved sin oppstandelse gir Jesus sin seier til deg. Ja, helt ufortjent – av hans nåde – blir hans hellige liv ditt ved tro. Gjennom den herligheten kan du møte Gud!

Dette er grunnvollen! Dette er forutsetningen for alt som skal bygges i vår

menighet og i vårt personlige liv.

Paulus presiserer videre at vi må være nøye med hvordan vi bygger, slik at ikke byggverket skal brenne opp den dagen Herren kommer tilbake. Dette er ransakende. Og kanskje føler nettopp du at noe ble feil. Bygget har allerede brent opp. Du bærer på skam etter å ha mislyktes. Eller du opplever at dine feil er utilgivelige.

Husk da at grunnvollen står fast. Dine feil og din skam er inkludert i den tilgivelsen som danner grunnlaget for hele vårt liv! Full tilgivelse og oppreisning finnes for hver den som bygger sitt liv på grunnvollen, Kristus. Hos ham er det mulig å starte på ny!

Å bygge for livet er å bygge videre på forholdet til Jesus – også når din egen livsbygning ser ut til å falle.

«Men om noen bygger på grunnvollen med gull, sølv eller edelstener, med tre, høy eller halm, skal det en gang vise seg hva slags arbeid den enkelte har gjort» (3,12-13).

Materialet vi skal bygge Guds bygning med, er det samme evangeliet som lagt grunnvollen. Dette evangeliet er gull, sølv og edelstener som bygger og styrker vår tro.

Vi bygger på grunnvollen ved at vårt forhold til Jesus blir dypere. Peter utfordrer leserne sine og sier: «Dere skal vokse i nåden og i kjennskap til vår Herre og frelser Jesus Kristus» (2 Pet 3,18). Vi skal vokse i kjennskap. Ikke bare i kunnskap. Å vokse i kjennskap innebærer at et levende forhold til Jesus blir styrket.

Som mennesker vokser vi i modenhet når vi blir uavhengige av andre, og står på egne ben. Som kristne, derimot, modnes vi ved å la forholdet til Herren få plass i hele livet. Vi modnes ved å bli avhengige av ham.

Apostelen Paulus tar dette videre: «Det er ham vi forkynner, og vi rettleder og underviser alle mennesker i den fulle visdom, for å føre hvert menneske fram til modenhet i Kristus» (Kol 1,28).

Ved å bygge gode relasjoner til menneskene rundt oss, kan vi vandre sammen med dem gjennom livet. På den måten kan vi hjelpe dem til å modnes i sitt liv i Kristus. Til denne oppgaven er vi alle medarbeidere.

«For vi vil ikke være herrer over deres tro, men medarbeidere, så dere kan finne gleden» (2 Kor 1,24).

Jesus satte den personlige relasjonen høyt. Han investerte tid i samtale med de to på veien til Emmaus. Han viste seg som en omsorgsfull medvandrer som brukte Skriften på en livsnær måte.

I vår samtid er det også et enormt behov for personlige relasjoner. For å bygge for livet er å bygge relasjoner, på den grunnvollen som er lagt. Det handler om å investere tid sammen med et budskap. Slik kan vi være en medvandrer.

En medvandrer må se menneskene der de er, og som den de er. Noen er preget av store feiltrinn eller har opplevd utfordringer i sitt åndelige liv. Kanskje mangler de nettopp noen som kan vandre sammen med dem, og vise dem Jesus. Skulle du være den som tar med noen inn i Guds nærvær, og viser dem Jesus? Skulle du bli åndelig forelder for noen som er yngre enn deg, enten i smågrupper eller som medvandrere for enkeltpersoner?

Du nøler kanskje. Dine egne utfordringer er så mange. Men husk: Herrens menighet trenger ikke polerte fasader. Det finnes overalt i sosiale medier. Vi trenger i stedet ekte mennesker som våger å dele sin troshistorie, med sine oppturer og nedturer. Vi trenger mennesker som er til stede lyttende og støttende, og som våger å gi rom for spørsmålene for å kunne veilede med omsorg. Slik kan søkende mennesker finne gleden.

«Om det byggverket noen har reist, blir stående, skal han få sin lønn» (3,15).

En tjeneste som medvandrer krever kanskje frimodighet. Men enda mer krever det tid og prioritering. La ikke hus og bil, båt og hytte være din høyeste prioritet. Slikt vil brenne opp som unyttig på Herrens dag. La heller Herren ta hånd om din tid og dine penger, din erfaring og din kompetanse, slik at du kan bruke det til det beste for andre. Da kan også utvidede kirkehus og sammenslåtte menigheter komme til nytte! Be Gud om å gi deg en kvinne/mann som du kan vandre sammen med og hjelpe videre. Da bygger du for livet!

Av Bertil Andersson

Et gammelt krusifiks og to nagler

Krusifikset henger i kapellet på retreatsenteret Høgsveen. Det fikk et hardt møte med en hvit stokk. En enkel, praktisk oppgave som blir til en opplevelse jeg sent vil glemme.

Av Heidi Halvorsen

Omgitt av skogkledde åser på omtrent fem hundre meters høyde over Mjøsa, er jeg denne helga sammen med en del andre synshemmede. Vi er på en samling der stillhet, bønn og bibelmeditasjon står i sentrum. Vinteren har ikke helt sluppet taket her oppe enda, men lyden av snø som smelter og fuglekvisper vitner om at våren ikke lar seg stoppe.

Jeg har gått opp til et lite kapell i skogkanten der jeg skal få se på et gammelt krusifiks. De som eier stedet jeg er på, fant det i en bruktbutikk i Polen, og det har tidligere hengt i et veikapell et sted i Europa.

Siden jeg er blind, skal dette krusifikset henges opp i en høyde så jeg kan nå det og kjenne på det med fingrene mine. Det er stort, over en halv meter høyt, laget av tre og med Jesus i kjent positur med armene utstrakt og hodet bøyd. Han henger ikke på et kors, det er bare kroppen hans jeg holder i hendene.

Jeg får en praktisk og enkel oppgave. Å henge krusifikset opp på veggen med to nagler, en gjennom hver hånd. Det er allerede boret hull til dem. Etter at jeg har kjent på Jesus-skikkelsen i noen minutter går jeg for å henge Ham på plass.

Det er en merkelig opplevelse å stikke naglene gjennom Jesu hender og feste dem i veggen. Jeg forsøker å dytte dem langt nok inn, men er redd for at krusifikset skal falle ned. I mangel av noe bedre tar jeg blindestokken min og hamrer løs på naglene for å feste dem skikkelig.

Det øyeblikket kommer jeg sent til å glemme. Den absurde følelsen, den voldsomme symbolikken i en egentlig rent praktisk handling ... Jeg rett og slett slår Jesus med blindheten min, nagler ham fast til korset med mitt eget handikap. Jeg klarer ikke la være å ta det inn, og jeg faller på kne og gråter.

**Kristent Arbeid
Blant Blinde
og svaksynte**

Kirkebygg på Skauen

En siste oppdatering

Jeg blir overraska og overvelda over min egen reaksjon. Både sinne, sorg, fortvilelse og til og med en slags tilfredsstillelse over å slå ham slåss om plassen i meg. Det er nesten som om jeg virkelig var med på å korsfeste ham den dagen for lenge siden.

En Frelser som kommer ned i en høyde så jeg kan nå ham. Hans lidelse som blander seg med min egen smerte. En gammel figur av tre som likevel blir levendegjort for meg. Jeg kan ikke annet enn å ta det imot.

HUDLØS

Dette er for vanskelig
Jeg klarer det ikke
Det går helt i stå

Jeg naglet deg fast
Gjennom boret hendene dine
Og du bare hang der – stille

Jeg slo løs på deg
Brukte blindheten min til å slå med
Og du bare hang der – stille

Du bare hang der
Tok imot hvert eneste slag
Jeg ble stående igjen – gråtende

Her står jeg fremdeles
Fortsatt med blindheten i hendene
Og du bare henger der – stille

Å Jesus, hva skal jeg gjøre nå?
Jeg har ingen steder å gå
Ingen steder å gjemme meg

For du så det alt sammen
Du så det ingen andre har sett
Du så min hudløse, sårede sjel

Kartet viser reguleringsplanen og er hentet fra nettsidene til DELK Telemark. Følg med på delktelemark.no for å få vite mer om fremdriften på byggeprosjektet.

Gjennom sommeren har det vært en rekke aktiviteter i forbindelse med forberedelse av bygging av kirken på Skauen-området. Diverse undergrupper har gjort sine oppgaver. Det har også blitt gjennomført et møte med arkitekt. Den 22. august var det et menighetsmøte som også har blitt forberedt i løpet av sommeren. Det har dessuten vært en dialog med Skauen skole. En viktig oppgave videre er å se på mulighetene for å kombinere skolens fremtidige rombehov med kirkebygget.

Det er fem undergrupper som jobber kontinuerlig med forberedelse av byggingen. Gruppen for tekniske saker ledes av Jan Ingar Søvtedt, og består i tillegg til ham av fire medlemmer. Her jobbes det med tekniske løsninger til kirken. Interiørgruppen består av 4 medlemmer. Leder for gruppa er Grethe Minnesjord. Utenomhusgruppen består av rektor, en lærer og ett medlem fra byggekomiteen. Denne jobber med løsninger for kirke og skole. Leder for gruppa er Hans Petter Nomme.

Økonomigruppen består av 5 medlemmer, og er ledet av Atle Minnes-

jord. Denne jobber blant annet med hvordan innsamling av midler til kirkebygget skal organiseres. Det er nå laget mulighet på delk.no til å gi faste gaver og enkeltgaver. Det jobbes blant annet med å se på hvordan prosjektet kan slankes inn i forhold til de økonomiske rammene som ble gitt i vedtaket på menighetsmøtet 3. juni i år.

Dugnadsgruppen består av 3 medlemmer, og er ledet av Jan Ingar Søvtedt. Til nå har 68 personer meldt seg til dugnad. For å kunne få til dette prosjektet innenfor de økonomiske rammene er vi avhengige av mye dugnadsarbeid. Vi trenger så mange som mulig.

Byggekomiteen og styringsgruppen har som mål å holde menigheten løpende oppdatert. Dette vil bli gjort via e-post, delktelemark.no og oppslag lagt ut i kirken. Det vil bli sendt ut informasjon minst en gang i måneden.

Om det er spørsmål eller kommentarer vedrørende denne byggesaken, kan disse rettes til Bjørn Terje Semb (telefon 91 31 03 13) og Terje Sletten (telefon 91 36 98 98).

*Jostein Bendiksen og
Hans Petter Nomme*

Møtelisten - Gudstjenester og søndagsmøter 4. kvartal 2018

Dato	Søndag	Prekentekest	Ryenberget	Nore	Bjerkely	Granly	Horten
07.10.2018	20.s. i treenighetstiden	Mark 10,2-9	11.00	ER n 1	11.00	AJ 6	11.00
14.10.2018	21.s. i treenighetstiden	Luk 16,19-31	KHE 7		MA n 7 X	X	X
21.10.2018	22.s. i treenighetstiden	Ordsp 6,20-23a	11.00		11.00	ER n 1	11.00
28.10.2018	Bots- og bønnedag	Luk 18,9-14	JaBy sn 7		JMS n 7	11.00	11.00
04.11.2018	Allehelgensdag	Matt 5,13-16	11.00		11.00	11.00	ER n 2
11.11.2018	25.s. i treenighetstiden	Matt 14,22-34	MA n 7		11.00	AJ 2	11.00
18.11.2018	26.s. i treenighetstiden	Joh 9,1-7.35b-38	11.00	MA n	ER 1	11.00	
25.11.2018	Domssøndag/Kristi konged.	Matt 25,1-13	RE n		11.00	HN sn 7	11.00
02.12.2018	1.s.i adventstiden	Matt 21,10-17	11.00		11.00	11.00	ER n 4
09.12.2018	2.s.i adventstiden	Joh 16,21-24	KHE n 7		MA n 7	11.00	17.00
16.12.2018	3.s.i adventstiden	Joh 5,31-36	11.00		16.00	AJ n 4	BA n 7
23.12.2018	4.s.i adventstiden	Matt 1,18-25	11.00				11.00
24.12.2018	Julaften	Luk 2,1-20	AJ 2 15.00		RE 2	MA 15.00 2	
25.12.2018	1. juledag	Joh 1,1-14	OEng 12.00 1		MA 1	RE 1	ER n 1
26.12.2018	2. juledag	Joh 16,1-4a		MA 1		11.00	
28.12.2018	4. juledag					ER 18.15	
30.12.2018	Romjuls søndag	Luk 2,25-35	11.00		11.00	11.00	17.00

Initialer / navn:

AJ - Andreas Johansson
AM - Arild Minnesjord
BA - Bertil Andersson
BJH - Boe Johannes Hermansen
EN - Erling Neerland
ER - Erling Ranrud
HJS - Hans Johan Sagrusten

HN - Herman Næss
JaBy - Jan Bygstad
JEA - Jan Erik Askjer
JeBj - Jens Bjørnsgård
JMS - Jon Magne Sønstabø
KHE - Kristoffer Hansen-Ekenes
MA - Morten Askjer

OE - Ottar Endresen
OEng - Olaf Engestøl
RA - Ragnar Andersen
RE - Rolf Ekenes
SV - Svein Volden
UA - Ulf Asp

X Granly 14.10:
Fellesgudstjeneste
på Moe i Sandefjord.

X Horten 14.10:
Fellesgudstjeneste
på Bjerkely

«En Gud som gir seg selv»

Årets tema for Lutherske fordypningsdager (LF) – i regi av FBB-Bjergvin og DELK-Bergen – var «En Gud som gir seg selv». Arrangementet gikk av stabelen i DELK-kirken i Bergen 23.–26. august. Ca. 100 deltagere fra flere land fikk del i foredrag og samtaler.

Forumet har som målsetting å fremme innsikt og forståelse for sentrale og livgivende sannheter i klassisk luthersk tro og bekjennelse, særlig i møte med dagsaktuell uklarhet og forvirring. LF ønsker at dagene blir til oppbyggelse, frimodighet og hjelp til sjelesorg. I tillegg betyr sosialt samvær og kontakt med deltagerne mye. Slik var erfaringen også i år.

Tilsammen var det 13 foredrag og taler i tillegg til gudstjenesten søndag. Talere var Jan Bygstad og Jon Magne

Sønstabø, prester i DELK, Knut Alfsvåg, prof. ved VID/nyvalgt formann i FBB, samt James Arne Nestingen og John T. Pless, henholdsvis prof. em. ved Luther Seminary i St. Paul, Minnesota og amanuensis ved Concordia Theological Seminary i Ft. Wayne, Indiana. Førsteamanuensis ved NLA, Gunnar Johnstad fremførte Oswald Bayers profilforedrag. Jarle Blindheim i arrangementskomiteen ledet dagene.

Foredragene/talene legges på YouTube. Ellers henvises det til LF's facebookside for mer informasjon.

Årets samling var den femte i rekken. Neste års fordypningsdager er berammet til 29. august - 01. september 2019, samme sted.

Tekst og foto:
Boe Johannes Hermansen

Utsnitt av deltagerne under et av møtene.

Taleren Jon T. Pless kom helt fra USA.

Moe	Telemark	Dalane	Sotra	Bergen	Østfold	Kr.sand	Hard.	Molde	Nordr-/Alta	Dato
	11.00			JMS	BJH n	OEng n 2			NR: JaBy n	07.10.2018
ER n 3 X	11.00	AJ n 1	JaBy n 5	11.00	BJH	11.00		RE		14.10.2018
11.00	BA n 3			JMS	BJH n		JaBy			21.10.2018
11.00	ER 1	11.00		UA	BJH n					28.10.2018
AJ n 3	11.00			OEng	BJH n				NR: BA n	04.11.2018
	11.00	OEng n 2	JaBy n 2		11.00	11.00		OE	A: SV n	11.11.2018
11.00	AJ sn 2			JaBy	BJH n	JMS n 2	RE			18.11.2018
ER n 3	11.00	OEng n 3		JaBy	BJH n					25.11.2018
11.00	BA n 3			JaBy	BJH n					02.12.2018
RE 3	17.00	RA 2	ER n 1	ER	11.00	11.00		OEng		09.12.2018
11.00	11.00				BJH n	OEng n 2	JaBy		NR: AM n	16.12.2018
										23.12.2018
ER	BA 2	14.30		JMS						24.12.2018
	AM n 1	OE 1		JaBy	BJH n	KHE 1 n				25.12.2018
BA n 3	11.00			JMS	RA n					26.12.2018
										28.12.2018
	11.00	11.00		JaBy	BJH n					30.12.2018

Telemark:

F.o.m 12. august er vi på Hauges, med unntak av 9.12.

Sted for Gudstjenestene i Østfold: se DELKs nettsider www.delk.no.

Initialer = gudstjeneste kl 11.00 om ikke annet er oppgitt.
Kun klokkeslett = møte.
X = fellesgudstjeneste/fellesmøter.
n – Nattverd
sn – Skriftemål og nattverd

Oftring til:

- 1 – Prestetjenesten
- 2 – Misjonen
- 3 – Lokalt menighetsarbeid
- 4 – DELKs skoledrift
- 5 – Nødhjelp
- 6 – Ungdomsarbeid
- 7 – Andre formål

NB! Endringer kan forekomme. Følg med i kalenderen for din menighet på www.delk.no

Julemesser / Misjonsmesser 2018

Datoene for årets julemesser er bestemt, og de datoene vi har fått inn er som følger:

- **Bergen menighet i DELK Bergen**
Misjonsbasar lørdag 17. november kl. 1300
- **Bjerkely og Horten menigheter**
Langgata kirke i Horten lørdag 1. desember
- **Granly menighet i Tønsberg**
lørdag 17. november
- **Moe menighet i Sandefjord**
(ingen detaljer)
- **Ryenberget menighet i Oslo**
lørdag 24. november
- **Telemark menighet i Skien**
lørdag 24. november

III. foto fra tidligere julemesser.

Håndfast hjelp til et slitesterkt disippelliv

Når du ser Jesus på utallige bilder, ser du ofte også hendene hans. Jesu milde hender som han løftet små barn opp på fanget med. Jesu sårede hender, gjennomboret av nagler på korset, for vår skyld. Jesu løftede hender, fortsatt naglemerkede, vist fram for disiplene som et tegn etter oppstandelsen: guddommelig og menneskelig på én og samme tid.

De samme hendene lyser så fred og sender disiplene som ambassadører for sitt rike. Det høres høytidelig ut. Holdt han hendene løftet da også? Eller håndhilste han på dem som en konge? Jeg tror situasjonen var mer uformell, som mellom nære venner. Hadde det skjedd i dag, ville Jesus kanskje like gjerne gått rundt i rommet og gitt sine unge venner en god omfavnelse.

Rett etterpå står det at han blåser Den hellige ånd på dem, en fornyelse av Faderens aller første friske livspust i skapelsen.

Verktøy for hånden

Jeg har latt meg inspirere av Jesu hender løftet til velsignelse når jeg har vært på leting etter det jeg kaller gode rytmer for livet mitt som disippel. "Disippelrytmer" er et enkelt verktøy som hjelper meg til å oppsummere de ulike elementene jeg behøver i et slitesterkt trosliv. Det er et verktøy jeg bokstavelig talt alltid har "for hånden".

Fingrene på hånden er i denne sammenheng først og fremst en pedagogisk huskeregel for trospraksiser som kan følge oss hele livet, gjennom ulike årstider og faser. Samtidig er det hver enkelt finger symboliserer, dypt forankret i fortellingen om Jesus og disiplene, og erfaringene fra kristne til alle tider:

Den treenige Guds nærvær (Tommelen)

Legg merke til hvor ofte de andre fingrene trenger berøringen fra tommelen i sin utfoldelse og i sine ulike funksjoner. Uten tommelen blir de andre fingrene ganske så hjelpeløse. Slik kan vi også tenke om Den treenige Gud. Vi

Vidar Mæland Bakke. Foto: TFR

Av Vidar Mæland Bakke

Prest i ByMenigheten i Sandnes, en valgmenighet i Den norske kirke.

som mennesker er helt avhengige av ham. Slik de andre fingrene er i stadig berøring med tommelen, har også Gud berøringspunkter med oss mennesker i ulike dimensjoner av vår tilværelse. Tanken med Disippelrytmer er å hjelpe hverandre til å utforske og om mulig utvide kontaktflaten mellom Gud og oss. I denne korte artikkelen gir jeg bare noen få stikkord til hver av fingrene:

– Disiplene som berøres av ham mens de hviler, leker, prater, ber og lytter i stillhet. (Lillefingeren)

Den minste fingeren på hånden kan lett betraktes som uproduktiv og unyttig. Litt som spebarnet blant oss. Men den har sin egenverdi uavhengig av hva den produserer. Lillefingeren symboliserer

daglig kvalitetstid med Gud. Får tommelen og lillefingeren nok anledninger til å berøre hverandre i din hverdag?

– Disiplene som berøres av ham mens to, tre eller flere er samlet i hans navn. (Ringfingeren)

Den som er forlovet eller gift, bærer ofte en ring på denne fingeren som et tegn på forpliktende kjærlighet. Derfor får denne fingeren her lov til å symbolisere fellesskapet og enheten mellom disipler av Jesus. Fingerens tre ledd kan minne oss om at vi trenger ulike fellesskap: En medvandrer som vi har tillit til, bibelgruppa eller husfellesskapet med rom for de gode samtaler, gudstjenestefellesskapet med et større mangfold av mennesker. Er du en del av et slikt fellesskap? Hvis ikke, hva skal til for at du kan bli det?

– Disiplene som berøres av ham mens de er sendt for å tjene andre der de er, i Åndens kraft. (Langfingeren)

Denne fingeren rager over de andre, fordi den symboliserer det å lede seg selv og andre og finne sin tjeneste i Guds rike. Når langfingeren berører tommelen, bøyer den seg samtidig ned og blir den minste. Slik uttrykkes Jesu forbilde som en tjenende leder, Guds egen sønn som ble sendt til verden. Han som bøyde seg ned og vasket disiplenes føtter og som ofret sitt liv for oss på korset. Han sender oss. Langfingeren kan handle både om tjenesten vår lokalt og engasjementet for den verdensvide kirke i misjon. Hvordan får tommelen berøre din langfinger i den livsfasen du er i nå?

– Disiplene som berøres av ham mens de hviler fra hverdagen (sabbat), trekker seg tilbake fra verden (retreat) eller legger ut på kortere eller lengre reiser til andre steder (pilegrim). (Pekefingeren)

I denne sammenhengen er ikke pekefingeren løftet for å skjenne på deg. Det er mer en finger som kaller på deg og ber deg komme. Pekefingeren symboliserer regelmessig hvile fra hverdagen, tilbaketrekning fra verden en gang i mellom, og det å legge ut på kortere eller lengre

Kirkeforum i DELK

En radikal kirke

reiser. Slike reiser kan gi perspektiv, overblikk og fornyelse. Ofte kan slike reiser skje like mye på det indre som på det ytre plan. Men de vil ofte sammenfalle med fysiske reiser. Hvordan står det til med din regelmessige hvile fra hverdagen?

Jesu naglemerkede hånd, løftet til velsignelse, fred og sendelse, før han gir sine venner en god omfavelse. Og den samme hånden som et pedagogisk verktøy for å komme i kontakt med nådens uanstrengte rytmer. En enkel struktur for disippellivet, der vi får hjelp til å strekke oss mot Jesus, hverandre og verden, uten å behøve å slite oss ut på veien.

Eugene Petersons frie gjengivelse av Matteus 11,28–30 i parafrasen *The Message* rommer et tilsynelatende paradoks:

"Er du trøtt? Utslitt? Utbrent på religion? Kom til meg. Bli med meg avsides, og du skal få livet tilbake. Jeg skal gi deg en virkelig hvilepause. Gå med meg og arbeid sammen med meg. Se hvordan jeg gjør det. Lær nådens uanstrengte rytmer. Jeg skal ikke legge noe tungt eller upassende på deg. Følg meg og lær å leve friere og enklere!"

Paradokset ligger i at den som sier ja til å være disippel av Jesus, kalles både til å hvile hos ham, gå med ham og arbeide sammen med ham. Nøkkelen ligger i nådens uanstrengte rytmer, som leder til et friere og enklere liv. Rytmene skal være gode å danse til. Når vi er "i rytme", da vandrer vi i ferdiglagte gjerninger, båret oppe av Guds nåde.

Artikkelen er et bearbeidet utdrag av boka "DisippelRytmer – håndfast hjelp til slitesterkt trosliv", utgitt på Luther Forlag.

Møteleder Boe Johannes Hermansen (midten), sammen med innlederne Vejbjørn Selbekk (til venstre) og Rolf Kjøde.

– Det er behov for en radikal kirke, sa Rolf Kjøde, som var en av de to innlederne under temamøtet i regi av Kirkeforum i DELK som ble holdt i Ryenberget kirke 30. mai. Emnet var: «Hvor mye skal kirken blande seg inn i politikken?» Om kristentro, politikk og samfunnsansvar.

Kjøde, som er leder for strategisk utvikling på NLA, henviste til profetene i Det gamle testamentet, som ikke sparte på kruttet. – De var ramsalte i sin kritikk og med sine formaninger inn i samfunnet.

– Vi har også i dag behov for en radikal kirke som taler Guds ord, selv om det svir og folk protesterer, sa Kjøde og pekte på menneskeverdet, klimaet og økologien som eksempler på dagens utfordringer.

Kjøde sa at vi ikke må la oss diktere av «privatdogmet», at kristen tro ikke har med samfunnet å gjøre. Vi lever i et samfunn og skal ikke være utmeldt av det.

– Vi har ikke bare en stemme når vi taler, men også når vi handler, la han til.

Han påpekte også faren ved at vi preges av gnostisk tankegang, ved at vi skiller det indre og det ytre, og ikke tar hensyn til det ytre som også tilhører Gud og hans verden.

Kjøde framholdt at mange kristne sover i forhold til statens oppgaver og grenser. Vi må vokte oss for en totalitær stat. Staten må skape en

sann liberalitet.

– Spørsmålet vi må stille, er: Hva gjør samfunnet med mindretallet? Har det sin rett?

Vejbjørn Selbekk, sjefredaktør i Dagen, var tydelig på at kirken skulle «blande seg» i politikken og samfunnslivet.

– Det har sammenheng med kristendommens vesen å gjøre. Kristen tro er tro, liv og kirke, slik Bibelen definerer det.

Han påpekte at det kristne menneskesyn havarerte for 40 år siden, da abortloven ble vedtatt og fosteret mistet sitt rettsvern.

– Den gang var det en sterk opposisjon mot loven, men slik er det dessverre ikke nå. For eksempel er biskopene i Den norske kirke tause som østers, påpekte Selbekk.

Han mente det samtidig var en fare ved at kirken blander seg inn i politisk kompliserte eller mer praktiske, detaljerte spørsmål, som for eksempel grenser for oljeboring eller kvoter i asylpolitikk.

– Kirken har verken kall til eller besitter noen spesialkompetanse i slike spørsmål, fremholdt Selbekk.

I samtalen kommenterte Kjøde dette med at det er en fare for at vi kan bli for lite konkrete.

– Vi har et skapelsesmandat, og vi kan finne retning på et svar, hevdet Kjøde.

**Tekst: Boe Johannes Hermansen
Foto: Egil Helland**

Brente barn-saken i DELK:

Mye mørkt – mye lyst

Noen har spurt: Det som enkelte forteller om vonde hendelser og opplevelser i DELKs skoler for noen tiår tilbake – har det virkelig skjedd? Det var jo også så mye bra. Enkelte tviler på om dette har funnet sted. Derfor har vi valgt å ta med noen få utdrag fra brevene vi har fått som har vært tyngst å lese. Det handler om forhold som var særegne for DELK. Det er også beretninger om seksuelle overgrep, fysisk avstraffelse, ondsinnet sladder og andre belastninger barn har vært utsatt for hos oss som ikke er tatt med her.

Samtidig tar vi også med noen utdrag av brev som har gledet og varmet oss. De er like sanne og skal også høres. Det er ikke noe forsøk på å skape en slags 'balanse' eller si at det var like mye galt som godt. Vi sier bare: Det var mye mørkt, det forteller tilbakemeldingene. Og: Det var mye lyst. – Samtidig takker vi alle som har skrevet til oss. Vi tar imot tilbakemeldinger så lenge noen ønsker å dele.

- For meg var skolen et tukthus. Ingen skole. Så når jeg var ferdig der så fløy jeg som en fugl. Så glad var jeg for å slippe å være der mer.
- Helvetesangsten kjente jeg veldig på i mange år. Vi lærte jo mye grunnleggende om å leve som kristne, men evangeliet blei for meg ikke noe som gjaldt meg. Det blei mye lov og lite nåde.
- Jeg gikk omkring ... og tenkte på Jesu gjenkomst, hvordan alt omkring meg skulle forgå, og vi også sammen med mange av dem jeg var glad i. Dette ble så ille at jeg måtte be om å få gå på do, når disse ting ble behandlet i undervisningen.
- En av mine medkonfirmanter var mindre heldig, ettersom hun ble sett av presten på butikken iført langbukse. Hun ble likevel til slutt konfirmert under tvil, og menigheten har neppe sett henne siden. Ikke hennes søsken og familie heller.
- For en 3-4-åring som hørte prekner som handlet om helvete og evig pine gjorde oss redde. Vet også om noen flere. Hadde mye mareritt om at det brant rundt senga. Rart at foreldre og prestene ikke skjønte hva de gjorde mot barn.
- Vil nevne det som har preget meg mest. - å bli tvunget til å gå i fletter og skjørt for å være annerledes, -å ikke kunne omgås andre utenfor DELK, "verdens barn"; være med i korps, idrett osv. -å være vitne til lærerens dårlig behandling av medelever, spesielt de svakeste fikk gjennomgå. -alle truslene om helvete.
- Jeg har heldigvis mange gode minner, men hele veien gjennomsyres min barndom av alt snakket, kravene og skremmelsen om synd og evig fortapelse hvis vi ikke fulgte regelverket fra prester, ledere og menighet. Vi fikk heller ikke delta i sportsaktiviteter, kor, korps eller andre fritidssysler som var arrangert utenfor DELK. Her vil jeg si at jeg i stor grad ble frarøvet barndommen min.
- En nitid pugging av Forklaring, Katekisme og Bibelhistorie ga mer angst enn bidrag til tros livet. Og jeg hadde alltid angst. Angst for ikke å kunne noe jeg ikke skjønte, angst for ikke å få 16 enere gjennom de fire store religionseksamene, angst for de strenge og alvorlige menn som satt der oppe, og angst for at jeg skulle bringe skam over mor som satt bak der og hørte på sammen med alle de andre foreldrene (helst mødrene).
- Menigheten og mine foreldres iver etter å redde barna fra verden var så stor at de glemte fullstendig at det også gjorde meg livredd, ensom og dypt fortvilet. Det har komplisert mitt forhold til mine foreldre mellom ungdomstid og inn i voksenlivet.
- Jeg har idag mottatt brevet. Jeg har ALDRI blitt så glad for noe brev før! I tillegg til selve innholdet, var brevet usedvanlig gjennomtenkt og velformulert. Et vanskelig brev å skrive. Modig gjort.
- Jeg ønsker egentlig bare å si takk for brevet på vegne av de som kanskje er for bitre til å takke selv. Jeg synes det er modig av avsender å forfatte og sende et slikt brev.

• Jeg vet det er delte meninger innad i DELK om hvorvidt dette brevet skulle sendes ut og vil gi min store støtte til at det gjøres, og gi et ansikt til en takknemlig mottaker av brevet. Om brevet bare kan hjelpe noen få prosent av de som mottar det, er det likevel verdifullt.

• Jeg hadde en aldeles super skolegang. Bare gode minner. Menigheten har nok i tillegg vært det instrumentet Gud har brukt for at jeg ble kristen. Takk til de som sto i ledelsen i Delk både i skole og menighet.

• Jeg er svært takknemlig for at jeg fikk brevet fra DELK! Brevet satte i gang nye tanker om mine vanskeligheter som har fulgt meg i hele mitt voksne liv. Det ble lettere å forstå bl.a. hvorfor jeg svært ofte føler meg svak, redd og trist.

• Det var skikkelig modig gjort av dere å sende brevet. Om dere opplever aggresjon, så tror jeg det er fordi man ikke har noe sted å rette de negative følelser.

• Jeg synes det er flott at dere valgte å sende det ut når dere kjente at det var viktig. Selv opplevde jeg ni års skolegang på XX skole som gode, trygge og stort sett glade år.

• I en fellesandakt i gymsalen sa læreren: «Du er den Gud elsker. Når du ser deg selv i speilet kan du si til deg selv: Jeg er den Gud elsker». For en barnelærdom vi har fått! Jeg takker Gud for alle de gode lærerne som stod på for oss fra morgen til kveld. Vi var en stor klasse og til tider ganske bråkete, men lærerne på skolen har virkelig gitt oss mye god ballast. Gud velsigne dem hver eneste en.

• Denne saken har like mange sannheter som de som har vært involvert, og ikke alle er vonde og vanskelige. Må være tungt for mange av dem som nå opplever urettmessig kritikk.

• Jeg har møtt lærere som har gjort så godt de kunne, på tross av noe de fleste hadde felles, nemlig mangel på lærerutdannelse. De jobbet og slet, og tok «plikttårene» etter artium og neppe for særlig fet lønn heller.

Underveis har mottatt et brev fra en av de berørte skoleelevene som mottok DELK-brevet i våres. Det handler om drømmen om "Det nye DELK".

"I have a dream"

Det er lov å drømme om at små mirakler kan skje i mitt gamle kirkesamfunn! Jeg har noen slike drømmer.

- Jeg drømmer om den vellykkede menighetsmannen i DELK, en familiefar med fire-fem barn som tjener godt nok i året til at han med glede kan gi så det monner til menigheten. Han sitter tilfreds på tredje rad i sin DELK-menighet og tenker på alle velsignelsene han har fått gjennom livet i menigheten. Jeg drømmer om at han en dag ringer sin klassekamerat fra DELK-skoletiden og sier:
- Jeg drømmer om at neste ofring i alle DELKs gudstjenester går til et fond for traumatiserte tidligere elever ved DELKs skoler.
- Jeg drømmer om at neste gang jeg treffer en aktiv DELKer og sier noe sårt om DELK, så vil jeg bli møtt med respekt i stedet for taushet.
- Jeg drømmer om at de som har mareritt om en Gud som sender dem til

– Sorry. Jeg sto bare og så på at du ble mobbet av lærere og elever, og jeg har vært for feig til å ringe deg disse 30 årene. Skal vi ta en kopp kaffe en dag?

- Jeg drømmer om at man på alle slekts-treff og samlinger i DELK snakker om de som var "falt fra" med respekt og empati, ikke med hån og oppgitthet.
- Jeg drømmer om at eldstebrødrene i DELK kunne si på neste søndagsmøte: Jeg som kristen leder må gå foran og snakke sant om min barndom og oppvekst i DELK.
- Jeg drømmer om at presten i DELK i sin neste 20-30 minutters preken innrømmer å ha sviktet i å "se lik i lasten" fra DELK i sin egen familie og andres familie, og istedet tatt den lette veien med å fordømme all verdens synder der ute.

helvete, skal få slippe slike drømmer, og få drømme om gode ting istedet.

- Jeg drømmer om at de som tror de ikke er noe verdt på grunn av kristendomsoverhøringa som ødela hele selv-bildet deres på skolen, en dag skal klare å løfte seg opp å si: "Jeg er utrolig god nok"!
- Jeg drømmer om at alle lærere som var med på galskapen i "Brevperioden" står frem og ber om unnskyldning for at de ikke sa nei til en utenatlæring som bidro til å sende barna bort fra Gud, som heller risikerte å gi barna dårlig selvbylde. De var voksne og fagpersoner, de burde forstått.

Det er lov å drømme!
NN

Et kristent forhold til evolusjonslæren

Av Espen Ottosen

Informasjonsleder i NLM

Espen Ottosen. Foto: NLM

Helt siden evolusjonslæren ble til anerkjent vitenskap midt på 1800-tallet har det vært debattert om teorien er antikristelig. Debatten har ikke stilnet. Jeg frykter at debatten iblant blir for skarp. Kanskje snakker kristne også forbi hverandre. I denne artikkelen vil jeg prøve å si litt om hvorfor debatten er kompleks. Det gjør det viktig at opptrer med en viss ydmykhet.

Gud som skaper

Den kristne kirke bekjenner troen «på Gud Fader, himmelens og jordens skaper». En slik bekjennelse er grunnleggende for kristen tro og får også betydning for vårt syn på mennesket. Uavhengig av hvordan vi tenker om forholdet mellom skapelse og evolu-

sjon bør vi kunne enes om at mennesker er skapt i Guds bilde – noe dyr ikke er.

Dessverre er det mange i vår tid som bruker evolusjonslæren for å fjerne Gud. Den mest kjente er kanskje biologen Richard Dawkins. I boken *The Blind Watchmaker* (*Den blinde klokkekakeren*) fra 1986 argumenterer han for at evolusjonens mekanismer fullt og helt kan forklare hvorfor levende organismer fremstår designet.

Boken til Dawkins har en tittel som var inspirert av den britiske teologen William Paley. Han skrev i 1802 boken *Natural Theology* og sammenlignet naturen med en klokke. Argumentet hans var at slik et menneske som finner en klokke vil konkludere at det finnes en klokkekaker (altså en designer), bør det faktum at naturen fremstår som ordnet og kompleks, være et argument for at det finnes en skapende Gud som har designet verden.

Responsten fra Dawkins er at designeren er blind. Vi trenger ikke Gud som forklaring på naturens kompleksitet. Evolusjonen er tilstrekkelig. Dawkins er ikke alene. Mange mener at evolusjonslæren er et argument imot Guds eksistens. Vi trenger ikke Gud, bare tilfeldigheter og masse tid.

Slik sett er det forståelig at mange kristne er ytterst skeptiske til evolusjonslæren. Men det betyr ikke at alle de som aksepterer evolusjonslæren som en solid vitenskapelig teori, mener at den erstatter Gud som forklaring på verdens eksistens. Det finnes kristne evolusjonister som ganske frimodig fastholder at Gud har skapt verden.

Et interessant eksempel er Denis O. Lamoureux som faktisk har tre doktorgrader (en i tannlegevitenskap, en i teologi og en i evolusjonsbiologi). Lamoureux regner seg som en evangelikal kristen. Han sier det slik:

«Evolusjonære kreasjonister tror at Faderen, Sønnen og Den hellige ånd skapte universet og livet, inkludert mennesket, gjennom en ordnet, opprettholdende og design-reflekterende evolusjonær prosess».

Jeg er skeptisk til noe av det Lamoureux star for. Men det er bra at det finnes kristne som støtter evolusjonslæren og som like fullt bekjenner troen på Gud som skaper. Alle kristne bør bekjenne – på tross av ulike syn på evolusjonslæren – at Gud, ikke tilfeldigheter, er den grunnleggende årsak til vår verden.

Svært mange fagområder

Å drøfte forholdet mellom evolusjon og skapelse er komplisert. En årsak er at fagområdene er mange. Det sier seg selv at en naturfagslærer og en kristendomslærer ofte vil berøre temaet fra helt ulike vinkler. Her vil jeg gå gjennom de de ulike fagfeltene der det oppstår små og store uenigheter.

A) En diskusjon om teologi og bibeltolkning

For kristne som mener at Bibelen er øverste autoritet for lære og liv, er det viktig å finne ut hvordan vi best bør forstå de første kapitlene i Bibelen? Jeg tror vi skal erkjenne at spørsmålet er litt komplisert. Blant annet fordi teksten er skrevet for tusenvis av år siden i en helt annen kultur.

Ofte stilles spørsmålet slik: Skal vi lese tekstene bokstavelig eller står vi overfor poesi? Men mulighetene er faktisk flere. Hvis jeg sier til kona mi: «Kofferten du pakket veier jo et tonn», bør det ikke forstås bokstavelig. Det gir liten mening hvis hun sier: «Nei da, den veier bare 30 kilo». Men det betyr ikke at jeg snakker poetisk. Og uansett har jeg et tydelig budskap, nemlig at kofferten er tung!

Jeg tror de fleste bibeltolkere er enige om at skapelsesberetningen ikke

bør leses som en naturfagsbok. Spørsmålet er hva det får å bety helt konkret. For noen tusen år siden tenkte folk flest at jorden var flat og at himmelen var et er viktig å huske at tekstene faktisk. Kan vi tenke at Gud ikke ønsket å åpenbare for den tids lesere at deres kosmologiske oppfatninger var feilaktige?

Et hovedspørsmål har ofte handlet om hvor lange skapelsesdagene var. Og i vår tid vil mange argumentere for at Gud kan ha brukt mye mer tid enn seks vanlige dager. I så måte er det interessant at Augustin mente at de seks skapelsesdagene måtte forstås symbolsk. For det kunne jo umulig være slik at Gud trengte så mye som seks hele dager ...

B) En diskusjon om biologi

På den vitenskapelige arenaen er temaene også mange når vi skal drøfte forholdet mellom Bibelen og moderne naturvitenskap. Den mest opplagte debatten handler om biologi, og særlig om evolusjonslæren. Det er imidlertid viktig å være klar over at evolusjonslæren strengt tatt ikke handler om hvordan livet ble til, bare om hvordan livet – etter at det startet – har utviklet seg.

Utfordringen med evolusjonslæren er egentlig ikke at den sier noe om hvorvidt Gud kan eksistere, men hva den kan føre til av teologiske konsekvenser. Ikke minst er det svært forståelig at kristne vil forkaste evolusjonslæren hvis den fører til at syndefallet forkastes som en historisk realitet.

C) En diskusjon om astrofysikk

De fleste er klar over at det i dag er stor enighet blant naturvitenskaplige forskere om at universet ble til gjennom et Big Bang for 13,8 milliarder år siden. Hva skal så kristne tenke om akkurat dette? Hvor solide er de vitenskapelige argumentene for en slik hendelse?

Jeg er ingen ekspert på astrofysikk.

Men det er interessant å påpeke at mange ateister først avviste Big Bang-teorien. De syntes det var mer praktisk å tro at universet var evig enn at det hadde en begynnelse. Derfor er det også mange konservative teologer som mener at det er enklere å akseptere Big Bang enn evolusjonen, ikke minst fordi Big Bang faktisk kan brukes som et gudsargument!

D) En diskusjon om geologi

Skal vi hvor gammel jordkloden er, så er det geologien vi må gå inn i. Da handler debatten plutselig om fossiler, tegn på en eller flere istider og sedimentert på havbunnen (samt oljefunn). De aller fleste geologer, uavhengig av tro, mener at vi trenger millioner av år for å forklare alt det vi observerer, mens de som mener at jorden ikke kan være mer enn ti tusen år, ofte forklarer mye med en global syndflod.

Det er viktig å være klar over at det geologiske gjennombruddet, og konklusjonen om at jordkloden må være mer enn 6000 år gammel, kom før evolusjonslæren ble fremsatt. Slik sett er det ingen nødvendig sammenheng mellom å tenke at jordkloden er gammel og å akseptere evolusjonslæren.

E) En debatt om vitenskapsfilosofi

I tillegg til den opplagte diskusjonen om teologi og ulike naturvitenskaplige disipliner, handler ulike syn om forholdet mellom skapelse og naturvitenskap om nemlig filosofi, eller mer presist, om vitenskapsfilosofi. Da er spørsmålet hva vi kan bruke vitenskapen til og hva som ligger til grunn for vitenskap.

Iblant hevder noen at «moderne naturvitenskap bygger på ateistiske premisser». En slik påstand er en vitenskapsfilosofisk påstand – som jeg tror det er gode grunner for å avvise. Den britiske vitenskapshistorikeren James Hannam avviser i boka *God's Philosophy*

hers. How the Medieval World Laid the Foundations of Modern Science (2009) den vanlige historien om middelalderen som en mørketid avløst av den lyse renessansen.

Det er helt sant at ingen forskning er nøytral. Vi fortolker alle ting ut fra et utgangspunkt. Men det betyr ikke at vi kan tenke at utgangspunktet vårt er immunt mot kritikk. De geologiske pionere på 1700-tallet var alle kristne. De hadde som utgangspunkt at jordkloden bare var noen tusen år gammel. Men det de fant av fakta, fikk dem til å justere denne oppfatningen.

Avslutning

Spørsmålet om forholdet mellom evolusjonslæren (og moderne naturvitenskap) og kristen tro er komplisert. Den som skal gi gode svar, bør både kunne mye naturvitenskap, ha peiling på bibeltolkning og være oppdatert på filosofi. Det er slett ikke lett. For de fleste av oss er fristelsen tilstede for at vi plutselig gir oss til å mene ting uten skikkelig begrunnelse.

Selv stusser jeg alltid når kristne uten særlig naturvitenskaplig kompetanse bastant fastslår at «stadig flere forskere ser svakheter ved evolusjonslæren» eller hevder at «det finnes jo ikke en eneste overgangsform som kan begrunne evolusjonen». Jeg skal ikke mene noe veldig bestemt om disse påstandene, men de bør begrunnes skikkelig før de fremføres.

Det finnes ulike syn blant konservative kristne om forholdet mellom naturvitenskap og Bibelen. Det bør vi takle med lave skuldre. Selv er jeg både redd for å tvinge mennesker bort fra troen (fordi jeg signaliserer at de må være vitenskapsfiendtlige for å være kristne) og for å slippe inn liberal teologi (fordi vi går for langt i å å tilpasse Bibelen til naturvitenskapelige påstander).

En forfatter Og et historieverk

Jostein Bendiksen

Jostein Bendiksen har nå jobbet i et og et halvt år med boken som skal bli et historieverk om DELK. På sankthansstevnet i 2022 skal det markeres at kirkesamfunnet fyller 150 år. Da blir det boklansering. For boken blir en del av DELKs jubileumsmarkering.

Siden oppstarten av prosjektet har det skjedd en rekke ting. Jostein ble formelt ansatt i en prosjektstilling i februar 2017. Han har siden da samarbeidet med en komite ledet av Alf Henrik Engen. Komiteen bistår med rådgivning og faglig støtte. Forfatteren har skapt et prosjektdokument på godt over hundre sider, gjort en rekke intervjuer, hentet inn faghjelp fra en kirkeforsker og «prøvelansert» et tjuetresiders foreløpig manus til DELKs hovedstyre.

– Vi begynner å se konturene av en bok, slår Jostein fast. – Det gjenstår selvsagt ufattelig mye jobb, men nå ser vi litt av retningen for arbeidet. Forfatteren smiler. – Det er bare å ta inn over seg hvor mye jobb det ligger i å skrive en slik historiebok. Det er en del komplekse momenter som skal balanseres. For det første vet brorparten av leserne antagelig en del om DELK fra før, eller kjenner noen som er eller har vært

involvert. Vi håper at historieboken skal få en bredest mulig lesegruppe, men uansett blir dette en bok som skal svare til en del forventninger. Mange navn skal nevnes, og en del hendelser skal det redegjøres for. Det har ikke vært enighet om alle valg som har blitt tatt opp gjennom DELK-historien. Dette handler jo selvsagt også mye om tro og ulike følelsesspektre. Alt dette skal jeg skrive om i en bok som jeg prøver å gjøre narrativt spennende. Jeg bruker en del trekk fra skjønnlitteraturen når jeg skriver. Det er den skrivestilen jeg mener fungerer best for denne boken, og vi har blitt enige i historiekomiteen om at dette er en god metode. – Det er bare å puste med magen, humrer Jostein.

– Dette er spennende arbeid. Den første fasen er vel egentlig over. Oppstarten har bestått i å velge skrivestil og skrivemetode. Vi har også jobbet mye med å avgrense og definere hva slags bok vi ønsker oss. – Nå har vi på en måte kommet inn i hovedfasen av prosjektet. I starten brukte jeg Otto Gjerpes bok «Fedrearv og barnefostering» som en hovedkilde. Jeg skjelte også mye til andre skriftlige kilder, som eksempelvis protokoller. Det ble mange dager og kvelder på bibliotek og hjemme i stua. Nå har vi kommet et steg videre, og det er mer hensiktsmessig å komme seg ut av biblioteket og stua. Nå skal jeg ut å snakke med folk, bekrefter Jostein. – Jeg har hatt lyst til å besøke DELK-menighetene lenge, men det har blitt nødvendig å jobbe mer innadvendt i starten. Jeg skal fortsatt bla i protokoller, men tekstkilder blir i hovedsak byttet ut med intervjuobjekter i ukene og månedene som følger.

– Vi jobber med en idé som jeg tror vil fungere ut i menighetene. Jeg skal arrangere bokbad, smiler Jostein. Jeg kommer til å reise rundt med fokus på en menighet i tidsrommet av en helg. På forhånd tar jeg kontakt med representanter fra menigheten, og så setter vi en dato. Før jeg ankommer menigheten, gjør jeg avtaler med

mennesker som har historier å fortelle, og som ønsker å formidle sine opplevelser. – Jeg kommer til å dybdeintervjue de som er interessert på lørdagen. Så presenterer jeg meg kort på det påfølgende søndagsmøtet eller gudstjenesten. Etterpå har jeg en egen seanse med høytlesing, informasjon og forelesning. Alle som møter, kommer til å få med seg prøvetekster. – Det er to hovedhensikter med denne ideen. Den første er å involvere flest mulig i selve kildeinnhenting. Dette er jo et prosjekt som skal være for alle i kirkesamfunnet. Jeg får mye spennende stoff på denne måten. Den andre hensikten er å informere om prosjektet, så alle har en mulighet til å vite mer om hva jeg og komiteen driver med.

Intervjuer har det allerede blitt en del av. – Jeg har snakket med en del mennesker allerede. Og jeg har mottatt en del beretninger som ulike mennesker har skrevet ned for meg. Om et par dager skal jeg intervju Hans Askjer. – Dette er den gøyne delen av jobben. Jeg liker å prate med mennesker, og jeg liker å forstå, male ut et bilde og formidle skriftlig det jeg har lært. Det å intervju, transkribere og til slutt skrive ut beretningene er en fin del av bokprosjektet.

Jostein oppfordrer alle til å møte opp på bokbadene som vil foregå de neste par årene i DELKs menigheter. – Jeg håper flest mulig engasjerer seg og bidrar med sine erindringer og opplevelser. – Da blir boken best, konkluderer forfatteren av jubileumsverket.

Tekst: Red.

Foto: privat

Følg med på
www.delk.no

En brukervennlig bibel på nett

Tidligere denne sommeren ble Norsk Bibels bibeltekst gjort tilgjengelig på web via nettsiden les.norsk-bibel.no. Løsningen er tilgjengelig på alle plattformer, er lett å bruke og har svært gode og anvendelige søkefunksjoner. Det er foross.no, som på oppdrag fra Norsk Bibel har utviklet løsningen.

Nå er det kommet en meget god og brukervennlig bibel på nett. Norsk Bibel finnes på denne adressen: <https://les.norsk-bibel.no/>

Styreleder Egil Helland i Norsk Bibel sier dette om hva som skiller denne løsningen fra andre nettbaserte bibelnedlastinger. "Vi har hatt fokus på bibelteksten, å få den frem og tilgjengelig best mulig

i de digitale flatene vi har jobbet med, både på lesebrett og mobil. Vi føler at lesebildet i vår versjon er bedre, både på grunn av bedre tilpasning til hver enkelt flate med flere spalter som gir gjenklang til hvordan bibelteksten ser ut på trykk, og også at det ikke er andre elementer rundt bibelteksten som forstyrrer.

Hastigheten er utrolig bra, ikke minst i søk, og så er vi veldig fornøyd med både hvordan søkefunksjonen og notesystemet fungerer."

For å lese mer se <https://www.foross.no/aktuelt/ny-bibeltekst-pa-nett/>
Illustrasjonen er hentet fra www.foross.no/aktuelt/ny-bibeltekst-pa-nett/

Arold Ludvigsen

DELKs hovedkontor har flyttet

Hovedkontoret for kirkesamfunnet er nå i Undrumsdal. Torsdag 30. august var det bare flytting vi skulle gjøre, og med ytterligere tre personer greide vi å flytte alt på én dag til våre nye lokaler i 3. etasje i Bjerkely Menighetscenter.

Flyttingen gikk veldig greit. Også den tunge safen skulle flyttes og bringes opp i 3. etasje. Løfte- og heisinnretninger gjør slikt overkommelig, men det krever jo litt ekstra av oss som ikke driver flytting daglig. Etter nesten ni år på Sem er det fint å ha kommet i hus i Undrumsdal.

Det er godt å være i Bjerkely menighetscenter. Adressen for kirkesamfunnets daglige ledelse har vært i Undrumsdal to ganger før. Men det er først nå det kan

snakkes om et kontor med flere ansatte. Da Sverre Lefsaker var tilsynsman, hadde han kontorholdet hjemme på gården Lefsaker. Og fra 1902 – 1913 var Hans Knapstad tilsynsman og bodde på Knapstad. Før det hadde han i flere år vært forstander, og da var han også kirkesamfunnets kontaktperson utad.

Vi trives i nye lokaler, og vi tror det blir godt for DELK. Lokalene er helt nyinnredet, og siste finpuss ble gjort bare dager før vi flyttet inn. Og så ordnet det seg så greit at vi flyttet fra gamle lokaler dagen før leieavtalen der var slutt.

DELKs hovedkontor har nå adresse Døvikveien 2, 3176 Undrumsdal. Telefon er som før.

Fra staben på HK.

Aktuelle bøker

SPOR AV JESUS

30 essay

Historiene om Jesus fascinerer oss enno i dag. Dei fire evangelia i Bibelen er stadig like aktuelle.

For i disse bøkene ser vi spor av den levande Jesus, slik disiplene hugsa han og forkynte om han. Korleis skal vi lesa bøkene om Jesus i dag? Kan vi feste litt til dei, slik vi gjer med biografier om kjende personar i vår eiga tid? Eller er dei mytar som har utvikla seg gjennom ein uoversiktleg munnleg tradisjon? Spor av Jesus handlar om slike spørsmål. Boka passar for lesarar utan forkunnskap om teologi, men kan også gi nye perspektiv til erfarne bibellesarar. Dei tretti essaya kan lesast kvar for seg, eller i samanheng.

Forfatter: Hans Johan Sagrusten
ISBN: 9788252004533. Lunde forlag
Pris kr. 279,00

BØNN OG LIV

En praktisk bruksanvisning i å be til Herren.

Jens Bjørnsgård har i mange år arbeidet med temaet bønn og liv. I denne praktiske bønneboken inviterer han leseren med på en unik og spennende vandring i bønnens kraftfelt. Løftet om Guds nærvær i bønner er tydelig, og det er derfor av stor verdi å øve seg i å bruke den stille stunden i bønn ofte. Dette fellesskapet lengter Herren etter å ha sammen med sine.

Bønner er det middel vi bruker for å gi Jesus adgang til å komme nær oss med sine himmelske krefter.

På alle bokens høyresider er det gjort plass til egne bønner og notater. En spennende vandring i bønnens kraftfelt. Forfatter: Jens Bjørnsgård
ISBN: 9788252004588. Lunde Forlag
Pris kr. 249,00

Kan bestilles i nettbutikken www.delkforlaget.no, eller på e-post delkforlaget@delk.no

Mange ville feire Søndagsskolens dag i Foldvik familiepark

I Foldvik familiepark i Vestfold vrimlet det av forventningsfulle barn, frivillige medarbeidere og engasjerte voksne i løpet av Søndagsskolens dag. Tross dårlig værmelding var det godt og vel 400 frammøtte, alle godt forberedt på regnet som var meldt – og som stort sett uteble.

For andre gang arrangerte Vestfold krets Søndagsskolens dag i Foldvik. Og for andre gang var været det eneste som kunne legge en demper på arrangementet. Da sola tittet fram idet sceneshowet med Gulliver og Maximillian startet, var det vel ikke noe bedre sted å være enn akkurat der! Sandefjord Soul Kids bidro sammen med de andre på scenen til å formidle hvordan vi alle er trygge som Guds barn og alltid omgitt av Hans store kjærlighet.

Parken passer godt

– Med Søndagsskolens dag ønsker vi å lage i stand en fin dag for barn og voksne sammen. Foldvik familiepark gir en flott ramme rundt dagen, og vi er takknemlige for at vi fikk komme igjen hit i år, sier søndagsskolekonsulenten i Vestfold, Irene Gundersen.

Her er det forskjellige dyr som barna kan ha nærkontakt med, det er tilrettelagt for aktivitet og fysisk utfoldelse med lekeapparater og store friområder. Det er rett og slett et sted hvor barna kan bruke ulike sanser og kose seg.

Både store og små så da også ut til å kose seg gjennom dagen, og både til

lykkehjulet og teltet med ansiktsmaling var det nesten kontinuerlig kø. En stor gjeng med frivillige bestående av ungdommer, kretsstyremedlemmer og andre, gjorde en kjempeinnsats for at folk skulle få en fin dag – enten de snurret lykkehjulet, stekte vafler, malte fargerike ansikter på barna eller hadde andre oppgaver.

– Dette har barna gledet seg til lenge, de har det kjempefint her, sa en mor med to fornøyde jenter. Og det er flott å samles slik og se at vi faktisk er så mange! Det gir inspirasjon og styrke.

Tommel opp og et fornøyd smil på en liten gutt med leopardansiktsmaling, var også en god bekreftelse på at det var flere som var godt fornøyd med dagen!

Tekst og foto:

Marianne Følling, Søndagsskolen Norge

Aktuelle bøker

MESTER, PÅ DITT ORD,

Søndagstekstene 2018-2019 - til samtale og refleksjon. Til hver av søndagenes bibelteksener er det en kommentar, spørsmål til refleksjon og samtale, samt ideer til bønn. I tillegg finnes det en bibelleseplan for hver dag. Boken inneholder tekstene fra august 2018 til og med juli 2019. Lunde Forlag. Pris kr. 199,00

– Dette er sprengstoff!

Andreas Norli, leder for Ungdom i Oppdrag, mener boka "RIK bibelbruk" er en av de viktigste bøkene om kristen tro som er utgitt i år.

RIK bibelbruk

En inspirasjonsbok RIK bibelbruk er skrevet for alle som ønsker å gi Bibelen mer plass – i menigheten, i bibelgruppa og i egen hverdag. I boka blir

kjent med grupper av kristne i andre deler av verden, grupper som i mange år har kommet sammen for å lese fra Bibelen. Gjennom disse historiene og spørsmål til hvert tema utfordrer RIK bibelbruk leserne til å ta Bibelen mer i bruk i det kristne fellesskapet.

Regelmessig. I fellesskap. Kontinuerlig

Forfatter: Hans Johan Sagrusten
Forlag Verbum
ISBN 9788254313831
Pris kr. 189,-

RIK bibelbruk er godkjent av Kristelig Studieforbund. Grupper og kurs som benytter boka, kan søke om statsstøtte til studiearbeid.

Kan bestilles i nettbutikken www.delkforlaget.no, eller på e-post delkforlaget@delk.no

Dugnader og leire sesongen 2018-2019

Høstdugnad

Torsdag 18. oktober til søndag 21. oktober.
Påmelding til Knut Bergan: 411 60 634

Vår- og vaskedugnad

Det var stor suksess å slå sammen vår- og vaskedugnad. Stort oppmøte, og vi fikk gjort mye. Satser på suksess neste år også.
Torsdag 23. til søndag 26. mai 2019.
Påmelding til:
Knut Bergan: 411 60 634
Katrine Hovden Helland: 479 03 745

4. og 5. klasse leir

Mandag 24. til torsdag 27. juni 2019.
Info om påmelding kommer senere.

6. og 7. klasse leir

Torsdag 27. til søndag 30. juni 2019.
Info om påmelding kommer senere.

Vi over 50

Mandag 22. til fredag 26. juli 2019.
Info om påmelding kommer senere.

Bibeldagene

Torsdag 8. til søndag 11. august 2019.
Info om påmelding kommer senere.

Om Bondal fjellstue

Adressen til fjellstua er:
Bondal fjellstue, Bondal, 3697 Tuddal
Gå inn på www.delk.no/bondal for mer informasjon og nyheter om fjellstua.

Støttemedlemskap og gaver

Vi minner om støttemedlemskap som koster 300 kr i året. Det har de siste årene blitt gjort betydelige forbedringer på Bondal.

Derfor er vi veldig takknemlig for støttemedlemskap og gaver. Det betyr mye for økonomien, og gjør at vi kan holde utleie-prisene på et moderat nivå. Betaling for støttemedlemskap og eventuelle gaver kan sendes til konto nr. 2680 07 50503.

Giroer for støttemedlemsskap 2018 er delt ut i menighetene og sendt ut i starten av 2018.

Leie Fjellstua?

Kontakt Ester Bettum på telefon 997 12 468 eller send en e-post til: ek-bettu@online.no. Ester har oversikt over ledige helger og uker samt priser.

Vi oppfordrer menighetene til å benytte dette flotte og nyoppussede stedet til bibelgrupper, menighetsleire og samlinger av ulike slag.

Bondal Fjellstue er også åpen for private arrangementer. Fjellstua har stor kapasitet i forhold til utnyttelsen i dag.

Spørsmål, kommentarer, forslag?

Har du spørsmål, kommentarer, synspunkter eller forslag angående Bondal Fjellstue? Kontakt en av de lokale kontaktpersonene, eller send en e-post til bondalstyret@delk.no.

Lokale kontaktpersoner

HORTEN
Torill Askjer (kontaktperson for Horten menighet). Tlf. 975 86 692
torill.askjer@gmail.com

OSLO

Bodil H. Thorsnes (styremedlem)
Tlf. 482 72 532
bodilthorsnes@hotmail.com

PORSGRUNN

Torstein Hvale (varamedlem)
Tlf. 35 51 32 77 / 922 18 970
torstein.hvale@sf-nett.no

SKIEN

Torbjørn Nilgard (styremedlem/sekr.)
Tlf.: 489 98 876,
tn@hybeko.no

NORDRE VESTFOLD

Torild Bakke (styremedlem)
Tlf. 943 00 910
torild.bakke@sf-nett.no

TØNSBERG

Kjell-André Bettum (styreleder)
Tlf. 954 50 814
kjellandre.bettum@granlyskole.no

VEDLIKEHOLDSLEDER

Knut Bergan
Tlf. 411 60 634
knutbergan001@gmail.com

HUSMOR

Katrine Hovden Helland
Tlf. 479 03 745
katrine@egil.net

Leirskole for Granly skole i september

Det var en forventningsfull 7. klasse som reiste på leirskole sammen med fire voksne fra skolen og flere foreldre. Det ble en lang busstur med bytte av hjul på dekkverksted i Tønsberg før vi kom skikkelig i gang på vei til Vemork museum i Rjukan. Der fikk vi en spennende omvisning og orientering om kunstgjødselproduksjonen og sabotasjeaksjonene under 2. verdenskrig.

Vel fremme på Bondal fikk vi en deilig middag. Ettermiddagen gikk med til bli-kjent-leker og ulike sosiale aktiviteter. Onsdag våknet vi til knallvær. Hovedak-

tiviteten denne dagen var kanopadling på Heddevann. Vi fikk en flott tur der vi gikk i land og spiste lunsj halvveis på turen. På ettermiddagen var det orientering med kart og kompass, underholdning i stua og loggskrivning fra dagen.

På torsdag var ikke været på vår side. Lav tåke, vind og regn la rammene rundt fjellturen opp på snaufjellet og videre opp til Bonsnos. Vel opp på snaufjellet var det kun fem hardhauser og fem voksne som fortsatte opp på toppen av Bonsnos. Turen var temmelig luftig og våt, men slike utfor-

dringer er bare gøy for unge friluftshjarter. Middagen var leirens høydepunkt, taco.

Dagene startet og ble avsluttet med morgenord fra elevene. Gode ord som var vel planlagt. Bibeltimene var også en fin start på dagen.

Fredagen var en tradisjonell vaske- og ryddedag. Litt kjedelig, men det må jo gjøres pent til de som kommer etter oss. En skikkelig vellykket leirskole som gjerne skulle vart noen dager ekstra, ifølge elevene.

Tekst og foto: Kjell-André Bettum

U-leiren på Kvitsund 2018

Fra en av aktivitetene på sommerens Kvitsund-leir.

Høsten er her igjen, og det betyr at sommeren er over for denne gang. I år som i alle år tidligere har det igjen vært sommer. Med sommeren kommer også ungdommenes Kvitsund-leir! Vi var i år en gjeng på 80 personer som dro på tur vekk fra skole, foreldre, stress og mas og opp til idylliske Kvitsund.

For første gang på lang tid var det veldig gledelig at deltagere fra Oslo også var med. De var så mange deltagere fra Oslo at de var dobbelt så mange som de som kom fra Telemark.

På Kvitsund er det muligheter til å gjøre så mangt! Man kan bli kjent med nye venner, stå på vannski, spille volleyball, fotball, spise is og bade! I år var det spesielt populært med bading! Temperaturen i vannet var nesten alltid

over 20 grader, og temperaturen i luften var oppi 30 grader, så da var det spesielt godt med litt avkjøling.

Lørdagen er som alltid satt av til misjonsprosjekt og turneringer, og i år samlet vi inn 19 425 kroner til UCREW i regi av NMSU. Her er det alltid mange påfunn for å samle inn mest penger, noen farget håret, andre hadde kappløp med kano uten årer, eller så kunne man betale litt for å få en liten romantisk rotur med live musikk.

Alt i alt var dette en veldig god leir i år også! I år som i fjor var det med voksne, og vi trenger noen voksne til å være med neste sommer også! Så vi lurte på om du har lyst til å være med til neste sommer?

Tekst og foto:
Karl Erik Askjer Kjær

Bjerkely og Solerød sammen på tur

Etter at Bjerkely skole flyttet inn i nye lokaler, har vi nå gåavstand til Solerød skole. I uke 38 kunne dermed alle som går på skole i Undrumsdal, gå på tur sammen og sammen delta på BlimE 2018!

I juni ble elevrådet på Solerød skole invitert til Bjerkely skole. Elevrådet på Bjerkely tok imot, og man begynte å planlegge hva skolene kunne gjøre sammen. Dette samarbeidet endte til

slutt med at Solerød skole inviterte Bjerkely med på tur. Onsdag 19. september gikk dermed 4.-7. klasse til Solerød skole før man satte kursen for Jonsehaugen. Der ble det grilling og samarbeidsoppgaver med Solerød skole. Været var supert og alle var godt fornøyd!

Bilde og tekst er sakset fra Bjerkely skoles nettsider, og du kan lese mer på www.bjerkelyskole.no

Busstur i DELK-regi

DELK Østfold menighet arrangerte busstur til Oslo søndag 3. juni. Det ble en svært varm, innholdsrik og interessant dag for de nærmere 40 deltagerne.

Vi deltok først i gudstjenesten i Ryenberget kirke hvor DELK-prest Ulf Asp talte og forrettet.

Etter kirkekaffe reiste vi til den jødiske gravplassen ved Sofienberg kirke, hvor Sidsel Levin møtte oss. Hun er født i Sverige dit familien flyktet fra jødeforfølgelsene i Norge i 1942.

Hun guidet oss gjennom det «jødiske Oslo». Vi stanset ved diverse "snublesteiner", bygninger og viktige jødiske plasser, og endte opp ved Jødisk museum i Calmeyers gate 15 B. Her fikk vi omvisning, også ved Sidsel Levin, som var daglig leder ved museet fra åpningen i 2008 til hun gikk av med pensjon i 2014/15. Vi avsluttet med middag på en kurdisk restaurant.

Sist, men ikke minst: Reidun Bugge var dyktig reiseleder.

Tekst og foto: Boe Johannes Hermansen

Sidsel Levin fortalte interessant om jødernes historie.

Horten og Østfold

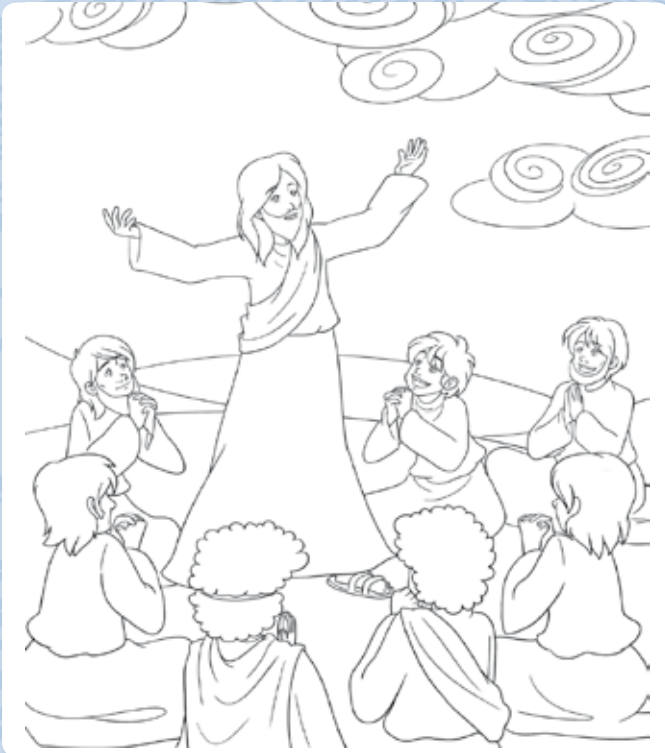
Vi trenger fellesskapet over menighetsgrensene. De siste årene har derfor DELKs menigheter i Horten og Østfold besøkt hverandre. Vestfoldingene er i Østfold palmesøndag, mens det senere på året er gjenvissitt i Horten. I år tok østfoldingene fergen fra Moss 22. juli, til felles gudstjeneste i Langgata kirke.

Her talte og forrettet vikarprest Andreas Johansson og det ble feiret nattverd. Etter gudstjenesten var det sosial samling, med «høy smørbrødføring».

Tekst og foto: Boe Johannes Hermansen

Fargelegg!

«Jeg er med dere alle dager inntil verdens ende», sier Jesus.

Tegning: Chiara Bertelli

- Naboen var innom og lånte gressklipperen i morges.
- Da ser vi den nok aldri igjen.
- Å? Hvorfor ikke?
- Den var hans.

Vitser

- Søsteren min synes jeg er altfor nysgjerrig.
- Hvordan vet du det?
- Det stod i dagboken hennes.

Finn 5 feil

Tegning: Chiara Bertelli

De to bildene er nesten like. Finner du de fem feilene på bildet til høyre?

Tårnagent-kryssord

I kryssordet skal dere bruke Det nye testamentet. Store tall i Bibelen er kapittel, og små tall er vers. Markus 2,11 betyr altså kapittel 2, vers 11 i Evangeliet etter Markus. Finn løsningsordet i de fargede rutene.

↓

Land i Romerne 15,28	1.									
Yrke i Romerne 12,7	2.									
Kvinne i Apostlenes gjerninger 16,14	3.									
4.										
Sko i Markus 6,9	5.									
Kvinne i Markus 15,40	6.									
Landområde i Markus 16,7	7.									
Navn på Jesus i Matteus 16,16	8.									
9.										

Rystelse i Apostlenes gjerninger 16,26

Disippel i Matteus 26,75

Gi barnebladet
BARNAS til et barn
du er glad i!

Disse oppgavene
er hentet
fra bladet.

Bestill
abonnement

på sondagsskolen.no
eller **22 08 71 00**

Byggeprosjektet i Horten

I 2015 arvet menigheten i Horten en flott solrik eiendom, sentralt beliggende i Horten med fin utsikt over Oslofjorden.

På eiendommen var det et gammelt etasjers bolighus med to leiligheter. Videre var det garasje og bryggerhus der. Byggene var imidlertid gamle og tæret av tidens tann.

Det var mange betingelser ved arven, noe som gjorde at menigheten ikke så seg istand til å overta eiendommen. Menigheten vedtok derfor å si nei til å overta eiendommen

Dersom menigheten solgte eiendommen, skulle det omgjøres til legat, og kun avkastningen av legatet skulle gå til vedlikehold av menighetens bygningsmasse.

Legater krever revisor på regnskap, og med dagens rentenivå, ville det bli et underskuddsforetagende.

I det samme arveoppgjøret ble menigheten satt til å forvalte at annet legat. Her skulle summen være urørlig, og kun

rentene skulle benyttes til legatets formål.

Da menigheten fikk tenkt seg om, fant de ut at de kunne koble disse to testamentene sammen. Ved å plassere disse pengene fra legatet og bygge en ny firemannsbolig på eiendommen, ble regnestykket et annet.

Menigheten gjorde da om på vedtaket om å selge eiendommen og ble enige om å utvikle den i stedet.

Det er i dag godkjente planer om å bygge en firemannsbolig på eiendommen, og arbeidet starter opp i september.

Det blir fire fine leiligheter på 86 m² med tre soverom og flott utsikt. Det blir også carport til hver leilighet.

Løsningen med å koble dette sammen, gjør at det blir overskudd fra første driftsår.

Det tok litt tid, men løsningen til slutt ser ut til å bli veldig bra.

Arne Brekke

Kort fra hovedstyret på Bjerkely menighetssenter 28. august 2018

- Diakonitjenesteutvalget ved leder Tom Asp har utarbeidet en diakoniplan som skal behandles i rådsmøtet før den sendes til menighetene for bruk
- Gruppen «koordinering ved seksuelle overgrep» har utarbeidet en beredskapsplan som er godkjent av hovedstyret
- Ryenberget menighet har fått flere søknader til stillingene de har utlyst (prest, barne- og ungdomsarbeider, musikkoordinator, menighetssekretær)
- Etter at Jens Bjørnsgård slutter 1. oktober, har Bertil Anderson sagt ja til å utvide stillingen fra 70% til 100% fram til sommeren 2019
- Horten menighet har fått byggetillatelse til igangsettelse av leilighetsbygg på en arvet tomt
- En gruppe nedsatt av hovedstyret skal arbeide med beskrivelse av arbeidsoppgaver for tilsynsmannen og ny administrasjonsleder
- Hovedstyret godkjenner personalkomiteens forslag til lønnsøkning fra 1. mai for ansatte
- Generalforsamlingen 2019 holdes sammen med Sankthansstevnet 21.-23. juni

Venke S. Gjelstad, hovedstyresekretær

Liturgisk musikk – endringer tas i bruk i høst

Som beskrevet i Underveis nr. 2/2018 er det foretatt en revisjon av den liturgiske musikken vi bruker i DELK. Noen ledd er endret, mens det har kommet til noe nytt. Nå er notematerialet tilgjengelig, og det er tid for å ta musikken i bruk. Det er ingen radikale endringer som er gjort, men litt endring vil alle menigheter oppleve. De menigheter som ønsker å ta i bruk alternativene som er tatt inn i enkelte ledd, vil kanskje oppleve litt større endring enn de som holder seg til hovedalternativet. Det er opp til eldserådene og menighetene å bestemme hva man vil bruke. Det legges opp til at de nye musikkleddene tas i bruk fra første søndag i november, Allehelgensdag, men de kan tas i bruk umiddelbart om ønskelig.

To endringer vil alle menigheter oppleve. Hallelujaledet før tekstlesing er erstattet med "Gud være lovet" slik det er kjent fra Den norske kirke. Denne endringen er gjort fordi det hallelujaledet vi har benyttet til nå, ikke har fungert særlig godt. Den andre endringen er at man nå skal synte tilsvaret før velsignelsen, "... og med deg være Herren". På denne måten får vi bort språkforvirringen som har rådet en stund. Kyrieledet etter syndsbekjennelsen kan erstatte Kyrie Eleison om menigheten ønsker det. Og så håper vi at mange menigheter tar i bruk Store Gloria på høytidsdagene.

Jon Krokeborg

Liturgisk musikk

En egen komite under liturgikomiteen i DELK har arbeidet med den liturgiske musikken i DELK. Det er behov for å få på plass musikalske alternativer ut fra kirkeårstiden til flere av leddene under gudstjenesten. På den måten vil gudstjenesten kunne bli enda rikere. Disse musikalske alternativer ble presentert under en åpen kveld i Bjerkely kirke 5. september.

Tekst og foto: Boe Johannes Hermansen

Bildet viser komiteen som ledet sangen og musikken, fra venstre Hans A. Baksaas, Jon Krokeborg og Alf Henrik Engen. Ved pianoet Gunn Andersson.

Prestemøte i Råde

Prestene i Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK) samles ca. tre ganger i semesteret til samtale og drøfting av aktuelle saker.

Det første møtet dette halvåret var lagt til Missingmyra bedehus, som er ett av møtelokalene til DELKs menighet i Østfold. Bildet viser stående fra venstre: Jan Bygstad (Bergen og Sotra menigheter), Rolf Ekenes (tilsynsmann), Andreas Johansson (vikarprest), Morten Askjer

(Nordre Vestfold og Nore), Olaf Engestøl (Kristiansand og Egersund), Erling Rantrud (Sandefjord og Horten) og Bertil Andersson (Telemark). Sittende fra venstre: Boe Johannes Hermansen (Østfold) og Kristoffer Hansen-Ekenes (Oslo). Jens Bjørnsgård (Telemark), Jon Magne Sønstabø (Bergen) og Jan Erik Askjer (Tønsberg) var ikke tilstede.

Tekst: Boe Johannes Hermanseen

Foto: Privat

Sommerleir på Fjordglimt

Fra onsdag 11. juli til søndag 15. juli var om lag femti personer fra DELK Telemark samlet på leirstedet Fjordglimt i Bamble. I tillegg til disse stakk en del innom på dagsbesøk. Det var stor variasjon i alder. Her var folk fra nesten 0 til nesten 90 samlet. Gjennom hele leiren var det strålende sol, varme dager og varme kvelder. Og fantastisk temperatur i vannet.

Dagene bestod av bibeltid på formiddagen og kveldsmøte på kveldene. Ungene hadde eget opplegg under bibeltimene, og både store og små var sammen på kveldsmøtene. Ungene øvde inn en musikal som ble fremført på avslutningsmøtet på søndagen. Fred Arve Fahre hadde en flott bibeltid om navn og steder i evangeliene. Magnus Minnesjord hadde fine tanker om medvandring i sin bibeltid. Et annet tema for mange av møtene var Ruth og hennes historie ut fra dagens perspektiv.

Kjøkkengjengen lagde middag hver dag og stelte i stand til kaffe og kos på kveldene. Generelt var det knallgod mat.

Disse fortjener en stor takk for fantastisk jobb og oppofrelse. I god tradisjon var det også bocciaturnering på formiddagen. Av andre aktiviteter kan nevnes dragkamp, kubb, fotball og frisbee. Særlig stas var fotballkampene hvor både barn og voksne spilte sammen. En av de "fastboende" fjordglimterne kommenterte at hun synes det var så hyggelig å se barn og voksne kose seg sammen om aktiviteter. Det var visst ikke så vanlig.

Alt i alt var det noen flotte og givende dager med åndelig og sosialt innhold. Jesus var aldri langt unna, men det var heller aldri latteren og gode venner, både gamle og nye. Når vi samles på denne måten, får vi god tid til hverandre. En leir gir glimrende muligheter for å bli enda bedre kjent med trossøsken på måter man ellers ikke får anledning til.

Vi satser på gjentakelse i uke 28 i 2019. Det er plass til enda flere neste år. Særlig i telt og campingvogner. Vel møtt!

Tekst og foto: Richard Bjørntvedt

Viktige datoer i 2019

Generalforsamlingen 2019

- Gjennestad i Stokke: fredag 21.–lørdag 22. juni

Sankthansstevnet 2019

- Gjennestad i Stokke: lørdag 22.–søndag 23. juni

Bibeldager på Bondal i august

Fra 9. til 12. august var 23 voksne i alle aldre samlet på Bondal. Jens Bjørnsgård hadde bibeltimer med tema fra boka som han nettopp har gitt ut på Lunde forlag: BØNN og LIV. God veiledning fikk vi, og boka anbefales!

Det ble mye tid til stillhet og bønn, men også samvær med hverandre og turer i flott vær og flott natur. Vi hadde med gode sang- og musikk-krefter, og salmekvelden fredag, hvor vi delte kjære salmer, ble til himmelsk lovsang.

Festkvelden på lørdag var overraskende. Nydelig dekket langbord med god mat og pyntet med det naturen gir. Vi lyttet til sang og vitnesbyrd mens vi koste oss med alt som var satt fram. Søndag feiret vi gudstjeneste med nattverd, før vi dro hver til vårt. Beriket og oppmuntret gjennom bibel og bønn.

Takk til vår Far i himmelen for legemlig og åndelig mat, for fellesskap og gode samtaler.

Tekst: Oddveig Næss

Foto: Torill Askjer

**Husk å melde
adresse-endring
til Underveis**

<i>Døpte</i>	<i>Født</i>	<i>Døpt</i>	<i>Menighet</i>
- Petrine Sævik, Oslo	01.07.18	05.08.18	Ryenberget
- Jonah Sylte, Bergen	03.07.18	12.08.18	Bergen
- Albert Daltveit, Skien	13.06.18	12.08.18	Telemark

Andre innmeldte: 1

<i>Døde</i>	<i>Født</i>	<i>Død</i>	<i>Menighet</i>
- Kjersti E. Bygstad, Bergen	11.10.1951	07.05.2018	Bergen
- Trond Victor Heian, Ramnes	05.12.1971	15.05.2018	Bjerkely
- Kjell Borge, Skien	03.08.1937	05.06.2018	Telemark
- Gunnar Mørken, Langhus	18.12.1949	15.06.2018	Ryenberget
- Alf Frøystad, Nøtterøy	10.10.1925	20.06.2018	Granly
- Ruth Solberg, Sandefjord	30.06.1932	27.06.2018	Moe
- Erling Minnesjord, Skien	22.01.1930	17.07.2018	Telemark

Antall utmeldte: 20**Viede**

- Ingunn Minnesjord, Finnsnes og Are Pedersen, Gryllefjord giftet seg i Gryllefjord kapell 29.12.17
- Tonje Grorud, Tønsberg og Kristoffer Frøystad, Tønsberg giftet seg i Tønsberg Domkirke 09.06.18
- Shamira Marlene Asp, Oslo og Gjermund Sødal, Oslo, giftet seg i Holmenkollen kapell 20.07.18

I DELKs kirkebøker registreres DELK-vigslar, og de blir omtalt i denne spalten. Underveis vil gjerne formidle når et DELK-medlem har inngått ekteskap, også når det ikke er en DELK-vigsel. Melding kan sendes til bladets redaksjon.

Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)

DELK bekjenner Jesus Kristus som Frelser og Herre og bygger på Bibelen som Guds inspirerte, ufeilbare og troverdige ord og den overordnede norm og kilde for tro, lære og liv.

DELK holder følgende bekjennelsesskrifter for å være uttrykk for den rette forståelse av hovedpunktene i Bibelen:

- De tre oldkirkelige bekjennelser: den apostoliske, den nikenske og den athanasianske
- Den augsburgske konfesjon
- Luthers lille katekisme

DELKs bekjennelse forplikter alle menigheter, tillitsvalgte, ansatte og medarbeidere for øvrig.

DELK har ca. 3.300 medlemmer fordelt på lokalmenigheter i Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark, Agder, Rogaland, Hordaland og Østfold.

DELKs utsendinger

Signe og Georg Stensland er i Nord-Afrika. E-post sendes via eirthor@gmail.com

Gaver til DELK

– med eller uten skattefradrag – kontonummer

Gaver til DELKs arbeid kan man gi med eller uten skattefradrag. Skattefradragsordningen gjelder nå ved to betalingsmåter:

1. Avtalegiro for hvert formål
 - a. Avtalegiro/ Avtale Straks –via DELKs nettsider: delk.no/gaver registreres ferdig på nettsidene.
 - b. Avtalegirokupong (i kirkene eller fra DELKs kontor) fylles ut og sendes DELKs kontor

Endring av gavebeløp ved avtalegiro: opprett ny, slett den gamle, se info på www.delk.no/gaver

2. Enkeltgaver med KID-nr. for hvert formål

KID-nr. kan du få ved å ta kontakt med Venke S. Gjelstad, e-post: vsg@delk.no, telefon: 33 35 93 53

Bankkonto for gaver

- med skattefradrag: 3000 24 91210
- uten skattefradrag: 2420 22 11085

Gaveformål via DELKs hovedkontor med skattefradrag: Prestetjenesten, DELKs misjonsarbeid, Bjerkely kirke- og skolebygg, Bergen menighet bygg, Østfold menighet, Håkonsund kirke, Granly kirke - orgel.

Menighetsbidrag til disse menighetene: Telemark, Ryenberget, Granly, Bjerkely og Horten.

Gaver uten skattefradrag kan gis direkte. Noen sentrale kontoer er:

- Kirkebladet Underveis: 3000 27 13949
- Bondal Fjellstue: 2680 0750503
- Bergen menighet: 3000 2300512
- Bjerkely menighet: 3000 3753553
- Dalane menighet: 3270 6709796
- Granly menighet: 2400 2380478
- Horten menighet: 2801 4683994
- Kristiansand menighet: 3000 3398095
- Moe menighet: 3000 2420259
- Nore menighet: 2351 7209147
- Ryenberget menighet: 6011 05 64719
- Sotra menighet: 3470 66 20984
- Telemark menighet: 2801 3196763
- Østfold menighet: 3000 26 70832

For flere gaveformål i DELK og kirkesamfunnets menigheter se nettsiden www.delk.no/gaver/

DELKs menigheter, kirker, skoler, kontaktpersoner og adresser

Mer kontaktinformasjon finnes på www.delk.no, gå derfra til den enkelte menighets nettside.
Oppgitte adresser er besøksadresser, for postadresser se nettsider eller annen informasjon.

DELKs HOVEDKONTOR

Døvikveien 2, 3176 Undrumsdal
Telefon: 33 35 93 50
www.delk.no
E-post: delk@delk.no
Tilsynsmann Rolf Ekenes
Telefon: 900 91 562
E-post: rolf.ekenes@delk.no

MENIGHETER, KIRKER, PRESTER OG ELDSTE

Bergen, DELK-kirken

Rosenberggaten 1, 5015 Bergen
E-post: bergen@delk.no
Jan Bygstad, prest
Telefon: 932 64 642
E-post: jan.bygstad@delk.no
Jon Magne Sønstabø, prest
Telefon: 970 87 699
E-post: jon.magne.sonstabo@delk.no
Jon Tore Lie, eldste
Henning A. Alsaker, eldste

Sotra, Håkonsund kirke

Håkonsund, 5379 Steinsland
E-post: sotra.menighet@delk.no
Jan Bygstad, prest
Telefon: 932 64 642
E-post: jan.bygstad@delk.no
Vidar Klepsvik, eldste

Re, Bjerkely kirke

Døvikveien 2, 3176 Undrumsdal
Morten Askjer, prest
Telefon: 917 37 207
E-post: morten.askjer@delk.no
Ole Døvik, eldste
Kåre Solberg, eldste
Eirik Thorvaldsen, eldste

Dalane, Bedehuset i Egersund

Johan Feyersgate 5, 4370 Egersund
Olaf Engestøl, prest
Telefon 902 04 138
E-post: olaf.engestoel@delk.no
Ottar Endresen, eldste
Jan Hetland, eldste

Horten, Langgata kirke

Langgata 50, 3187 Horten
E-post: horten.menighet@delk.no
Erling Rantrud, prest
Telefon: 916 42 047
E-post: erling.rantrud@delk.no
John L. Ludvigsen, kontaktperson

Kristiansand menighet

Gyldenløves gate 54, 4614 Kristiansand
Olaf Engestøl, prest
Telefon 902 04 138
E-post: olaf.engestoel@delk.no
Leif Skåra, eldste

Nore, Fredheim kirke

Sporan, 3630 Rødberg
Morten Askjer, prest
Telefon: 917 37 207
E-post: morten.askjer@delk.no
Ivar Haug, kontaktperson

Oslo, Ryenberget kirke

Enebakkveien 152, 0680 Oslo
Menighetskontoret
Telefon: 23 21 01 75 / 23 21 01 76
E-post: ryenbergetkirke@delk.no
Kristoffer Hansen-Ekenes, prest
Telefon: 906 28 073
E-post: khe@delk.no
Elisabeth Fehn Olsen, diakon
Egil Helland, eldste
Andreas Thorsnes, eldste

Sandefjord, Moe kirke

Moveien 78, 3221 Sandefjord
E-post: Moe.menighet@delk.no
Erling Rantrud, prest
Telefon: 916 42 047
E-post: erling.rantrud@delk.no
Terje Simonsen, eldste
Hans Åge Guren, eldste

Sauherad/Midt-Telemark,

Akkerhaugen kirke
Norsjølia 6, 3812 Akkerhaugen
Se Telemark menighet

Skien, Telemark Menighet

E-post: telemark.menighet@delk.no
Gudstjenester og møter er i
Hauges, Lundegt 15, 3724 Skien
Menighetens kontor:
Grensegaten 73, 3714 Skien
Bertil Andersson, prest
Telefon 454 82 230
E-post: bertil.andersson@delk.no
Fred Arve Fahre, eldste
Rune Høvås, eldste
Magnus Minnesjord, eldste

Tønsberg, Granly kirke

Klippeveien 1, 3122 Tønsberg
E-post: granly.menighet@delk.no
Jan Erik Askjer, prest, i permisjon
Andreas Johansson, vikarprest
Telefon: 902 63 427
E-post: andreas.johansson11@gmail.com
Tore Slettvik, eldste
Roar Bjørndal, eldste
Kjell Magne Baksaa, eldste

Østfold, Missingmyra bedehus

Missingmyrveien 6, 1640 Råde
E-post: ostfold.menighet@delk.no
Boe Johannes Hermansen, prest
Telefon: 996 12 822
E-post: boe.johannes.hermansen@delk.no
Olav I Markussen, eldste
Karstein Sletteng, eldste

GRUNNSKOLER

Oslo: Ryenberget skole,

Enebakkvn 152, 0680 Oslo
Telefon: 23 21 01 61
E-post: post@ryenbergetskole.no

Re: Bjerkely skole

Døvikveien 2, 3176 Undrumsdal
Telefon: 33 06 30 30
E-post: post@bjerkelyskole.no

Sandefjord: Moe skole

Movn 78, 3221 Sandefjord
Telefon: 33 48 73 40
E-post: kontor@moeskole.no

Skien: Skauen kristelige skole

Jon Alvsonsgt 14, 3746 Skien
Telefon: 35 50 54 00
E-post: post@skauensskole.no

Tønsberg: Granly skole

Klippeveien 1, Tønsberg
Telefon: 33 00 31 10
E-post: post@granlyskole.no

Følg med på
www.delk.no

Herre Gud,
ditt dyre
navn og
ære

Av Petter Dass

Herre Gud, ditt dyre navn og ære
over verden høyt i akt skal være,
og alle sjele,
de trette træle,
alt som har mæle,
de skal fortelle
din ære.

Gud er Gud, om alle land lå øde,
Gud er Gud, om alle mann var døde.
Om slekter svimler –
blant stjernestimler
i høye himler
utallig vrimler
Guds grøde.

Høye hall og dype dal skal vike,
jord og himmel falle skal tillike,
hvert fjell, hver tinde
skal brått forsvinne,
men opp skal rinne,
som solen skinne,
Guds rike!